www.politikin-zabavnik.rs

Belgien 2,50 EUR
BiH 3,00 KM
Great Britain 2,00 GBP
Greece 2,90 EUR
Deutschland 2,50 EUR
Italy 3,00 EUR
Македонија 90,00 ДЕН
Nederland 2,50 EUR
Österreich 2,50 EUR
Schweiz/Suisse 3,50 CHF
Slovenija 2,10 EUR
Sverige 28,00 SEK
USA 3,50 USD
France 2,50 EUR
Hrvatska 15,00 KN
Црна Гора 1,50 EUR

ISSN 0032-339-x
9 770032 339010 03256
PRINTED IN SERBIA

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

4. 7. 2014. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LXXVI • ЦЕНА 120 ДИНАРА • БРОЈ 3256

За све од 7 до 107!

МОЈ ДВОЈНИК И ЈА

Баш као на филму

Браћа Де Жон освајају Београд

Боље живот него благо

Ripley

Веровали или не!

For more Weird News check out Ripley Radio at www.ripleys.com

ПОРУКУ У БОЦИ, БАЧЕНУ 1913. ГОДИНЕ У БАЛТИЧКО МОРЕ, НАШАО ЈЕ НЕМАЧКИ РИБАР 101 ГОДИНУ КАСНИЈЕ И ПРЕДАО ЈЕ УНУЦИ ПОШИЉАОЦА ИЗ БЕРЛИНА.

Distributed by Universal Uclick for UFS

ЧУВЕНИ ИРСКИ БОКСЕР И ГЛУМАЦ **ЏЕК ДОЈЛ** ИЗГУБИО ЈЕ 1938. ГОДИНЕ МЕЧ ОД ЕДИЈА ФИЛИПСА, ТАКО ШТО ЈЕ **ПАДОМ НА КОНОПЦЕ САМ СЕБЕ НОКАУТИРАО.**

ПРВА АЛБИНО САБЉАРКА, ИКАДА ВИЂЕНА, УЛОВЉЕНА ЈЕ НА ОБАЛАМА КОСТАРИКЕ У МАРТУ ОВЕ ГОДИНЕ.

www.gocomics.com

7-13

ЈЕСТЕ ли већ чули да...

••• на просторима некадашње Југославије рођено је пет добитника Нобелове награде: Фридерик Фриц Прегл (хемија,1923), Лавослав Леополд Ружичка (хемија, 1939), Иво Андрић (књижевност, 1961), Владимир Прелог (хемија, 1975) и Мајка Тереза (мир, 1979) ■

••• за фарбање Ајфелове куле – уобичајено на сваких седам година – неопходно је 60 тона боје ■

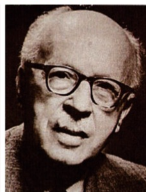
••• један од најстаријих народних празника у Италији је Цврчков фестивал који се сваке године одржава у Фиренци, а порекло ове светковине губи се у тами далеких векова. Родитељи су деци поводом овог празника куповали посебне кавезе у којима су чували цврчке, а покрај Фиренце постоји и планина Цврчков пој (Montegrillo) ■

••• на чувеном сату на Петроварадинској тврђави велика казаљка показује сате, а мала минуте да би „и лађари и Мађари" издалека могли да утврде које је доба дана ■

Прегл

Ружичка

Андрић

Прелог

Мајка Тереза

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

Команда 7. пешадијског батаљона

Две године пре почетка Светске изложбе у Паризу, значи 1887. године, Француска влада послала је позив многим државама да учествују на том великом сајму најновијих и најбољих достигнућа у уметности, привреди и науци. На списку изабраних држава први пут се нашла – Кнежевина Србија. Србија је била млада држава, тек што је стекла независност на Берлинском конгресу, па је у учешћу на овој изложби видела одличну прилику да свету покаже своје вредности. Судећи по вести коју су

БРАЋА ДЕ ЖОН ОСВАЈАЈУ БЕОГРАД

Зашто су били код нас, зашто су снимали баш то што су снимали, где су њихове фотографије – још се само претпоставља.

објавили тамошњи часописи „Фигаро" и „Мали журнал", од свих позваних држава Кнежевина Србија прва је потврдила свој долазак!

Баш кад се Србија увелико спремала за Светску изложбу, браћа Де Жон су по Аустроугарској снимала војску и војне објекте. Путовали су по свим деловима царевине. Кад су завршили посао у Војводини, прешли су у престоницу суседне државе, у Београд да фотографијама забележе како се ту живи. Судећи по до сада нађеним фотографијама, зна се да су у Београду боравили у априлу и мају 1888. године.

Важан случај

Какве то везе има са учешћем Србије на Светској изложби у Паризу, и ко су та браћа Де Жон?

Зову се Виктор-Едуар, Леон-Франсис и Огист-Клеман, рођени су у Швајцарској. Потичу из породице с фотографском прошлошћу дугом три генерације. Око 1890. године отворили су атеље „Браћа де Жон" у Француској, у Неију код Париза. Током наредне две деценије браћа Де Жон фотографишу по читавој Европи. Њихова специјалност били су групни портрети, архитектура и индустријска фотографија. Били су познати, и позивани у разне државе. Зато није нелогично помислити да је и Краљевина Србија замолила браћу Де Жон да, кад су већ у комшилуку у Војводини, дођу и до Београда како би снимили оно чиме би Србија волела да се похвали пред светом у Паризу на Светској изложби 1889. године.

Краљ Милан у кругу званица

О њима, о њиховој каријери и животу, а посебно о њиховој вези с Београдом, сазнало се тек недавно. Открио их је Чедомир Васић, сликар и професор Факултета ликовних уметности у Београду, могло би се рећи случајно. Наиме, истражујући историју униформи и службених одела у Србији, наишао је најпре у једном музеју на две фотографије с потписом браће Де Жон, обе сликане маја 1888. године у Београду, а затим још неколико њихових фотографија и у другим музејима. Пита-

Дунавска болничка чета, санитетско возило

ње ко су они и шта ће они у Београду, навело је Васића на ново истраживање о браћи Де Жон. Био је то посао који је подразумевао трагање за њиховим фотографијама у мору фотографија по музејима и збиркама Европе, и за подацима о њима по архивама у Швајцарској и Француској и земљама у којима су радили.

Одмах пада у очи то да су браћа Де Жон радила као мало ко у то време. Долазили су у градове по позиву, снимали шта се од њих тражило, и на крају су наручиоцу предавали фото-албум с наученим фотографијама. Били су одлично организовани – старији брат је радио у атељеу у Неију, а млађа двојица су путовала и снимала. Снимке су радили на стакленим плочама, а плоче су слали у Париз на развијање.

Професори Прве београдске гимназије

Фотографије које су снимили у Русији почетком деведесетих година 19. века врхунац су њихове каријере. Снимили су царску породицу, људе из различитих слојева, градове, архитектуру, споменике, живописне пределе, сеоске свечаности, народне ношње, пољопривредне алатке, индустријска постројења.

Царски фотографи

Фотографија која их је прославила је „Руска царска породица", снимљена 1891. године пред дворцем у Ливадији на Криму поводом сребрне свадбе Александра Трећег и царице Марије Фјодоровне. Ова фотографија, на којој су Александар Трећи и двадесет четворо чланова царске породице Романов, постала је комерцијални хит и као таква била је много пута умножавана и у каснијим временима. Због ове фотографије додељена им је титула царских фотографа и врата су им била свуда отворена.

„Па ипак", каже професор Васић, „могли су да снимају све осим па-

пе Леона XIII”. Забележили су фотографијом његове приватне просторије, тајне просторије, све његове службенике, гарду, али не и папу. Међутим, браћа су нашла начин како да превазиђу ту препреку – снимили су воштану фигуру папе из Музеја воштаних фигура, и ту фотографију одштампали на почетку албума. Ако је веровати анегдоти насталој тим поводом, папа им је рекао:

„Ммм, нисам ни приметио да сте ме снимили.”

Њихове фотографије откривају да је Европа већ крајем 19. века знала за важност рекламне фотографије. На великом броју њихових фотографија приказана су индустријска предузећа и радионице у Француској, Швајцарској, Русији, Немачкој, Италији. Снимали су и стамбене зграде, дру-

Дунавски артиљеријски пук

Војници пешадијског батаљона

штвене просторије, школе и обданишта за радничку децу, радничке баште или радничке скупове, причајући на тај начин о животу тадашње Европе.

Слике из дворске баште

Професор Чедомир Васић претпоставља да су током априла и маја 1888. године у Београду браћа Де Жон снимила око 200 фотографија. До сада, он их је нашао 26. Све их је показао на изложби у Културном центру Београда и у монографији. Осим први пут објављених фотографија, у монографији је први пут испричана и прича о њима.

Да су браћа дошла у Београд због припреме Србије за Светску изложбу као што се претпоставља, потврђено је само једним, за сад, документом: професор Васић нашао је у дневнику др Војислава Бакића, управника Учитељске школе, белешку од 1. априла 1888. године да су „француски фотографи сликали наше ђаке и наставнике (за париску изложбу)”.

Ако је наведена претпоставка тачна (мало касније ћемо се опет њом позабавити), поставља се питање зашто је Србија упослила баш њих, браћу Де Жон, а не неког другог? „Одговор је једноставан”, каже професор Васић, „зато што београдски фотографи нису могли да фотографишу велике групе на отвореном, нити да израде копије које би биле исто тако добре.”

Београдске групне фотографије браће Де Жон начињене су у духу њихових ранијих радова – снимане личности су постављене тако да се свако види. На њиховим првим београдским фотографијама су наставници и ђаци четири најпознатије школе у граду: Учитељске, Богословије, Прве београдске гимназије и Реалке. Зашто су сликали школе, па зато што је у Европи 19. века просвета била изузетно важна и цењена, па је Србија желела да покаже да просвета има исти такав положај и унутар њене границе. Учитељска школа била је изузетно угледна, што због професора, што због утицаја који је имала на генерације педагога. На фотографијама су овековечени њени професори: књижевник и управник Народног позоришта Јован Ђорђевић, дугогодишњи управник Учитељске школе и ректор Велике школе др Војислав Бакић, сликар и етнограф Владислав Тителбах, музичар Стеван Шрам, лекар и велики посленик српског здравства др Милан Јовановић Батут, историчари и политичари Љубомир Јовановић и Љубомир Ковачевић, и други.

Прва београдска гимназија имала је најуважаваније професоре у Краљевини, чије је мишљење утицало на доношење многих одлука у образовању. Такође, на фотографији ученика Прве београдске су будући стубови друштвеног живота: Владислав Рибникар, Милоје Васић, Настас Петровић, Гргур Јакшић, Војислав Кујунџић...

И на фотографијама војних школа, официрског кадра и појединих јединица су важне личности у историји Србије. Професор Васић истиче фотографију четворице војника, можда 7. пешадијског батаљона, у униформама предвиђеним за различите прилике: свакодневна, парадна, летња. Наоружани су пушкама са бајонетима.

Као изузетно вредне, професор Васић оцењује две фотографије на којима је краљ Милан. Снимљене су у дворској башти у Београду. На првој је краљ Милан у паузи игре крокет, која је тада била изузетно омиљена у Европи, у друштву четири непознате даме, двојице такође непознате господе, и ађутанта, артиљеријског мајора Илије Ћирића. Они се налазе испред баштенског сточића са столицама. Друга се зове „У кругу званица”, а приказује српског краља у великом друштву дама и господе испред дворског здања у лежерној атмосфери пролећног теферича. Вероватно је да су обе фотографије снимљене у истом временском раздобљу, зато што се на другој виде личности са прве фотографије, али у другачијој одећи и зато што неки од њих држе штапове за крокет.

Без имена

Какав је утисак фотографија браће Де Жон изазвала у Паризу на Светској изложби? Не зна се. Питање је да ли су уопште и стигле до Париза. Наиме, у Општем званичном каталогу париске изложбе нема помена о браћи па би могло да се закључи да су они дошли у Србију самоиницијативно, мада, имајући у виду две слике на којима је краљ Милан, њихов боравак је очигледно подржао двор. Њихових имена нема ни у извештају Одбора за париску изложбу који је окупила српска влада с намером да се стара о представљању Србије на Светској изложби.

Све то доводи у питање поменуту претпоставку да су браћа допутовала у Београд како би помогла Србији да се што боље прикаже свету. Истина, у опширном списку свега што је Краљевина Србија изложила у Паризу, помињу се „двадесет четири велике фотографске слике које су приказивале фабричке зграде и унутрашње делове свију радионица” али то не потврђује да су творци тих фотографија браћа Де Жон.

Рад браће де Жон је велика тема – њихове фотографије откривају и како је изгледала Европа крајем 19. века, и како је живела, и шта ју је занимало, и како је размишљала. Откриће професора Васића само је начело све што би требало знати о њима и њиховим фотографијама. Зато је могуће веровати да ће бити откривена и истина о њиховом боравку у Београду 1888. године ■

Соња Ћирић

Фотографије из Историјског музеја Србије, Музеја Града Београда, Педагошког музеја и из приватне збирке Александра Ђурића из Париза

Копија Микеланђеловог „Давида", у Хонгбоовој верзији, склопљена и расклопљена

ДУГАЧАК ЈЕЗИК ХАРТИЈЕ

Ли Хонгбо ужива да запрепасти посетиоце галерија у којима излаже, неупућени се изненаде кад схвате да његове скулптуре могу да „оживе"

Сви се обрадују кад виде да скулптура може да се развлачи, као нека необична глиста

Кад се уђе у галерију или музеј, посетиоци унапред знају да није дозвољено дирати изложене радове. Ако неко и покуша да то учини, одмах ће се наћи неки од чувара који ће га строго опоменути и у томе спречити. Сасвим је другачија прича с галеријама у којима излаже Ли Хонгбо. Очекује се да његове скулптуре посетиоци могу да додирују, додуше уз строга упутства уметника или искусних кустоса.

На једном постаменту, на пример, посетилац ће видети попрсје „Давида", које је Ли Хонгбо урадио као верну копију једног дела чувеног Милеланђеловог скулпторског рада. Они неупућени неминовно се запитају зашто би у данашње време неко излагао скулптуру која је копија, ма како верно била урађена. На ту карту Ли Хонгбо и игра. Он сматра да уметност треба да има и неко прикривено значење и да, осим уметничког доживљаја, посетиоцима пружи и радост.

Последњих дванаест година Ли Хонгбо искључиво ради скулптуре од хартије

Изаиста је тако. Ко год је имао прилику да уживо види Хонгбоову скулптуру касније с одушевљењем сведочи како се радовао као дете. Наиме, свако појединачно дело се, као нека врста хармонике, развлачи слично папирнатим украсима којима се, рецимо, ките просторије за рођендан или Нову годину. Наравно, то оживљавање скулптуре ради се у белим рукавицама (дословно) и што је могуће пажљивије. Скулптуре се развуку и, потом, поново врате у првобитан положај. Ли Хонгбо завршио је студије ликовне уметности у Пекингу, граду у коме живи од

рођења. Овај четрдесетогодишњак почео је каријеру као издавач књига. Тај посао само га је учврстио у уверењу да треба да се посвети изучавању хартије и раду с њом, пошто га од малена одушевљава. Хонгбо настоји да створи сасвим нов језик хартије која ће отворити ново поглавље визуелног у савременој уметности.

Дела овог кинеског уметника, који последњих година излаже у САД и широм Европе, искључиво су направљена од хартије. Како Хонгбо то постиже? Листове хартије, посебним поступком, лепи један за други, као неку врсту саћа. Кад добије те необичне папирне „блокове", он их одговарајућим алаткама обликује и од њих израђује скулптуре које из даљине подсећају на углачани мермер или фини бели порцулан.

Свака појединачна скулптура сачињена је од око пет хиљада листова и тешка по десет и више килограма. Пошто се углавном ради о портретима, копијама неких већ познатих, или савремених личности, забавно је кад се главе тих „људи" развуку, као нека жвака од хартије. И поново врате на место ■

В. Софреновић

ПРИЧЕ С ХОРИЗОНТА ДОГАЂАЈА

ПОСТОЈЕ ЛИ ЦРНЕ

Оне су најзагонетнији објекти у васиони. Не можемо да их видимо и не знамо шта се дешава у њиховим дубинама. Сада Стивен Хокинг мисли да црне рупе можда и нису такве звери какве смо веровали да јесу

РУПЕ?

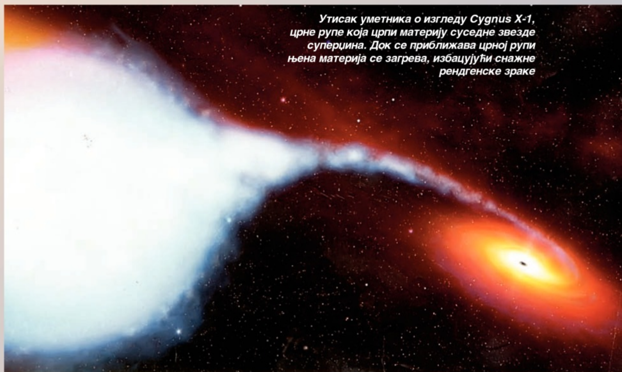
Некада се мислио да ништа не може да побегне из црне рупе, укључујући светлост. Отуда, наравно, потиче њихово црнило. Онда се појавио Стивен Хокинг, запањивши свет физике доказом да простор око црне рупе може да отпушта фотоне светлости и друге субатомске честице у виду „Хокинговог зрачења”. Сада, више од четири деценије касније, овај светски познати физичар с Кембриџа поново је урадио нешто слично. У свом новом раду Хокинг тврди да материја може да цури и из саме црне рупе. И, ако је он у праву, црне рупе не само да нису оно што смо мислили, већ, у најужем смислу, не би могле ни да постоје.

Црна рупа уобичајено настаје када нека довољно масивна звезда потроши гориво из свог језгра, па се више не ослобађа довољно топлоте која може да се одупре гравитацији. Под њеним утицајем звезда се све више сабија, смањује, а њено језгро готово бесконачне густине на крају се скупља до тачки сличне „сингуларности”. Она је скривена „хоризонтом догађаја”, замишљеном кружном површином која означава место после кога нема повратка за сав материјал који ће неминовно упасти у црну рупу. Постојање таквог хоризонта први је замислио Карл Шварцшилд 1916. године, користећи тада сасвим нову Ајнштајнову теорију гравитације. А прва права црна рупа, Cygnus X-1, откривена је 1971. године помоћу рендгенског сателита Ухуру. Сада се зна за десетак црних рупа само у Млечном путу, иако се верује да их наша галаксија има на милионе.

Поред црних рупа звездане масе, у васиони постоји још драматичнија врста. Први наговештаји њиховог постојања дошли су 1963. године, пошто је холандско-амерички астроном Мартен Шмит открио „квазаре”. Ови „квазистеларни” објекти обично избацују огромну енергију, равну енергији стотина уобичајених галаксија – и то из запремине која је мања од запремине нашег Сунчевог система. Једини могући извор овако снажног зрачења може да буде материја која се до усијања загрева док је прождире нека црна рупа.

Још једном је Стивен Хокинг зачудио свет физике, доводећи у сумњу колико су црне рупе заиста „црне”

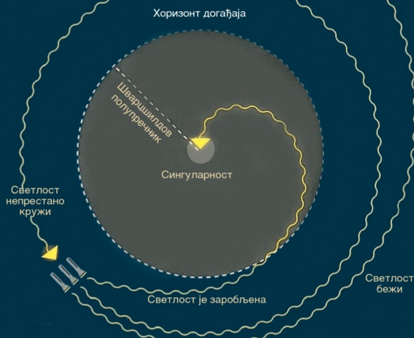
Утисак уметника о изгледу Cygnus X-1, црне рупе која црпи материју суседне звезде суперџина. Док се приближава црној рупи њена материја се загрева, избацујући снажне рендгенске зраке

А она не спада у уобичајене – већ је супермасивни монструм с масом и до 30 милијарди маса Сунца.

У почетку се мислило да такве „супермасивне" црне рупе постоје у само један одсто галаксија које су познате као „активне" галаксије. Међутим, на изненађење свих, испоставило се да успавана супермасивна црна рупа лежи у срцу готово сваке галаксије. И у средишту Млечног пута, на пример, налази се умерена верзија, Sagittarius A* (Стрелац A*), црна рупа која је само 4,3 милиона пута масивнија од Сунца.

Нешто ни из чега

Поред тога што напајају неке од најснажнијих енергетских објеката у васиони, црне рупе пружају теоретичарима јединствен поглед на физику која постоји у најекстремнијим могућим условима. Квантна теорија, наш најбољи опис микроскопског света атома и њихових чинилаца, дозвољава да субатомска честица и њена „античестица" искрсну буквално ни из чега – да постоје врло кратко, до тренутка међусобног уништења (анихилације). Међутим, Хокинг је 1974. године утврдио да у непосредној близини хоризонта догађаја постоји могућност да такве честице имају различите судбине. Да једна од њих упадне у рупу, а друга не. Немајући с чиме да се поништи, ова друга честица постала би стварна јер би добила могућност да дуготрајно живи. Ширећи се у свим правцима даље од хоризонта догађаја црне рупе, такве честице, назване Хокингове, чине такозвано „Хокингово зрачење".

Три светлосна зрака из три бакље долазе у близину црне рупе. Најдаљи измиче рупи, најближи пролази хоризонт догађаја и бива усисан, док средњи зрак кружи у недоглед

Енергија потребна за стварање Хокингових честица мора однекуд да дође. Она, у ствари, потиче од гравитационе енергије црне рупе, због чега рупа постепено испарава и смањује се док сасвим не нестане. Такво гледиште, међутим, имало је једну велику ману. Било је у сукобу с основном поставком физике да информација не може да се створи нити уништи. А ако црна рупа на крају нестаје, где су онда отишле информације које описују звезду из које је та црна рупа настала? У последњих неколико година физичари су дошли до закључка да Хокингово зрачење мора да буде „модулисано" – баш као што се и носећи талас неке радио-станице модулише људским гласом – и да се информације о звезди на тај начин постепено враћају у васиону.

Распетљавање

Ипак, црне рупе нису престале да изненађују теоријске физичаре. Године 2012. Џо Полшински са Универзитета Калифорније у Санта Барбари и његове колеге разматрали су везу између Хокинговог зрачења и

Две честице могу да буду „уплетене" тако да промена на једној тренутно утиче на другу, без обзира на растојање између њих. То је веза коју би црна рупа могла да раскине

ВРСТЕ

ЦРНЕ РУПЕ ЗВЕЗДАНЕ МАСЕ
Настају из гравитационог урушавања масивне звезде која је дошла до краја свог живота јер више нема горива које може да сагори и избегне крај. Маса им је између три и неколико десетина маса Сунца

СУПЕР-МАСИВНЕ ЦРНЕ РУПЕ
Могу да буду и до 30 милијарди пута масивније од Сунца и постоје у срцима галаксија. Нико не зна како настају. Једна могућност је да се густи гроздови звезда урушавају под властитом тежином и праве црну рупу, која онда расте усисавањем материје

СРЕДЊЕ-МАСИВНЕ ЦРНЕ РУПЕ
То је хипотетичка класа црних рупа, с масама у распону од неколико стотина до више хиљада маса Сунца. Могући доказ за њих су ултрасветли извори рендгенских зрака. Могле би да настају спајањем црних рупа звездане масе

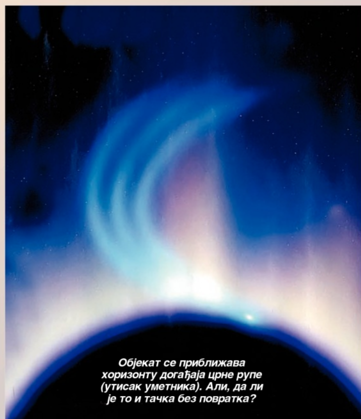
ПРИМОР-ДИЈАЛНЕ ЦРНЕ РУПЕ
Бурни услови у Великом праску можда су створили „исконске" црне рупе. Услови у такозваном кварк-хадронском прелазу, када је васиона била стара само милионити део секунде, могли су да изнедре црне рупе с масом Јупитера и величине обичног фрижидера

„квантне уплетености" (entanglement). Ради се о чудноватој способности квантних честица, које су рођене заједно, да заувек „знају једна за другу" (чак и када су на различитим странама васионе). Готово као да су једна иста честица. Тако је и Хокингова честица квантно уплетена са својим партнером, честицом из пара која упада у црну рупу. Али, Полшински је успео да покаже да Хокингова честица, ако се удаљава од рупе носећи информацију о звезди назад у васиону, такође мора да буде уплетена и са другим Хокинговим честицама. Ради се о честицама које је црна рупа отпустила у ранијим временима. Међутим, ето нове невоље. Овај пут с квантном теоријом која дозвољава да честица може да буде уплетена само с једном другом честицом.

То је значило да мора да постоји нешто што ће моћи да уништава уплетеност која постоји између честица које измичу рупи и њихових партнера који у њу упадају. А пошто је квантна уплетеност изузетно јака веза, произлази да би и енергија која ту везу раскида морала да буде огромна. Шта би то могло да буде? Полшински и сарадници су закључили да та енергија може да потекне од „ватреног зида", честица које су се усијале до високих енергија док их црна рупа усисава. Када прелази хоризонт догађаја, с тим зидом се Хокингова честица која упада у црну рупу судара. Међутим, и овај „ватрени зид" ствара парадокс.

У сукобу је с темељном поставком Ајнштајнове теорије гравитације (која описује и црне рупе), која каже да за посматрача који у слободном паду упада у црну рупу свет изгледа потпуно исто као и свет за посматрача у празном простору. Ватрени зид Полшинског, међутим, наговештава да је пад преко хоризонта догађаја црне рупе драматично другачији него у празном простору.

Та последња противречност, парадокс ватреног зида Полшинског, била је разлог због кога се после четири деценије Хокинг поново умешао у расправу о црним рупама. Урушавање звезда, да би настала црна рупа, жестоко је хаотична појава. Зато, тврди сада Хокинг, уместо хоризонта догађаја, све што тада настаје јесте једна граница са изузетно снажним вртложењем простор-времена. Кроз такав „привидни хоризонт" информација може да процури, па престаје потреба да се теоретичари муче са чудноватом квантном уплетеношћу и са могућношћу да се она уништава у ватреном зиду црне рупе. Пошто је тиме ватрени зид само привид, фикција, нема ни сукоба са Ајнштајновом теоријом гравитације.

Објекат се приближава хоризонту догађаја црне рупе (утисак уметника). Али, да ли је то и тачка без повратка?

Међутим, Хокингов закључак је драматичан. „У оквиру владајућих поставки, одсуство хоризоната догађаја значи да ни црне рупе не постоје", објашњава он. „Али, постоје привидни хоризонти, који трају неко време."

Да ли је, онда, хоризонт око црне рупе заиста тачка без повратка, као што су сви до сада мислили? Или је само привидан хоризонт, како сада тврди Хокинг, пропустљив за садржај из унутрашњости црне рупе? Одговор на то питање можда ће дати астрономи који покушавају да сниме Sagittarius A*, црну рупу у средишту наше галаксије. Ако појачају моћ својих телескопа можда ће угледали и сам њен хоризонт. Тренутно, природа још крије ову своју велику тајну. Али, и томе као да се назире крај ■

Г. В.

ЉУДИ КОЈИ ВИДЕ САМИ СЕБЕ

МОЈ ДВО

Увек се појављују као гром из ведра неба и одувек су присутни у памћењу и најстаријих народа. Савремена психијатрија и даље трага за правим одговором

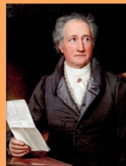
Схватање двојника присутно је у митологијама бројних народа и углавном се везује за разумевање душе. Према древној египатској митологији, „ка" је духовни двојник са којим је човек рођен и за којим вечно трага јер означава његову потпуност. Иако се у народним песмама описује као дух који се враћа из гроба, „ка" је душа која храни тело и веза је између овог и онеземаљског живота.

Сврха фараонских кипова и јесте да покојник кроз свог двојника успостави везу са небом. У нордијској митологији „вардегер" или „филгја" (што би у преводу значило дух чувар, пратилац) двојник је који иде испред особе и изводи

ИСКУСТВА ПОЗНАТИХ

Јохан Волфганг фон Гете

Великан немачке и светске књижевности имао је неколико искустава са двојницима. Прво му се десило већ у двадесетпрвој години као студенту права, када је био у љубави са свештениковом кћерком Фридериком Брион. Заљубљен и пун страсти, Гете је написао најлепше песме у свом раном стваралаштву. Међутим, иако је уживао у ноћима проведеним крај своје драге, њихови сусрети проредили су се када је почео докторски рад. Након годину и по дана, уследио је њихов коначан раскид. Да су за њега то били дани дубоке несреће сведоче аутобиографски записи у којима и описује свој први сусрет са двојником: „Јахао сам стазом до Друзенхајма кад ме је стигла једна од најчудеснијих казни. Угледао сам, наиме, духовним очима, не телесним, себе самог, на истом путу, како ми јашући иде у сусрет, и то обучен у одећу какву дотад никад нисам носио: била је плавкастосива и мало позлаћена. Чим сам се тргао из тог сна, приказа је била одвећ далеко. Чудновато је ипак то што сам се после осам година поново обрео на истом путу, како бих још једном посетио Фридерику, у истом онаквом оделу какво сам раније сањао, и које сам носио из пуке случајности, а не зато што сам тако одабрао."

Гете је имао сусрете и са туђим двојницима. Једног јутра угледао је пријатеља Фридриха у његовом кућном мантилу како хода улицом. Збуњен, отишавши кући, угледао га је у истом том кућном мантилу како седи завањен у фотељу. Фридриха је, наиме, тог јутра ухватила киша, те је свратио до пријатеља и позајмио мантил док се његова одећа осуши.

Катарина Велика

Катарина Велика (1729–1796), владарка Руског царства, била је јака али и опасна личност у историји.

Ова представница просвећеног апсолутизма није дозвољавала да је узнемиравају мале ствари, као што су блиски сусрети са двојницом. Прича се како је једне вечери, угледавши двојницу како мирно седи на њеном трону, наредила слугама да је убију. Метак је завршио у престолу, а Катарина убрзо умрла.

ЈНИК И ЈА

Илустровао Драган Максимовић

исте радње непосредно пре њеног доласка, које виде и други људи. У словенској митологији појам двострукости је двоедушник, биће са два срца и две душе, једне људске и једне демонске, која се може на кратко време одвојити како би повредила друге.

Модерна психијатрија покушава у новије време да расветли то стање усхита и екстазе типично за романтизам када јединка одбацује разум и препушта се сновима, машти и привиђењима. Привиђења у којима човек види свој труп или читаво тело зову се хеаутоскопије или аутоскопске халуцинације. Жртве дуплирања виде сопствено тело пројектовано у сопственом простору. Срећу се у неким неурозама, душевној збуњености или, што је најчешће, у сну.

Привиђења су често блиска физичким поремећајима тела, видљивим након несрећних случајева неуролошке природе. Често се јављају и током огледних тровања такозваним халуциногеним тварима. Могу да буду повезана са тешким мигренама или епилептичним нападима. Међутим, и здрави људи могу да имају сусрете са својим двојницима. Према истраживањима, таква искуства имају особе које се баве екстремним спортовима (рецимо, алпинизмом), налазе се у животној опасности или су биле у дугој друштвеној изолацији.

До сада је документовано седамдесетак случајева у стручној литератури. Претпоставља се да је број таквих искустава код пацијената и већи, али да се људи из страха устручавају да о томе јавно говоре.

Група британских научника која се темељно бавила овом појавом објавила је истраживање у угледном стручном часопису „British Journal of Medical Psychology”. На основу искуства са пацијентима, двојници се готово увек појављују као гром из ведра неба. Жртва, наиме, има осећај пре самог сусрета да неко стоји иза или поред ње. Када угледа двојника, он је или сив и замагљен или, у великом броју случајева, потпуно јасан и телесан.

Двојник углавном немо посматра пацијента. Може да седи замишљено за столом, да буде само слика на зиду или да се јави из масе људи и нестаје уколико јој се приближи. Те слике самог себе у већини случајева јављају се у сумрак или зору.

Амерички психијатар Џорџ Кризек из Вашингтона верује да оштећења на ☞

Перси Биш Шели
Перси Биш Шели (1792–1822) један је од најзначајнијих песника енглеског романтизма и супруг чувене ауторке романа о Франкенштајну, Мери Шели. Последње године живота провео је у Италији. Тог по њега кобног лета 1822. године, Перси и Мери Шели намеравали су да одмор проведу једрећи крај Ливорна. Брод је припремљен посебно за ту прилику. Током тог лета Шели је патио од узнемирујућих кошмара и привиђења. Имао је визије голог детета које долази са пучине тапшући рукама, те својих пријатеља Џејн и Едварда Вилијамса како крвави стижу у његову собу да му кажу да кућа тоне у поплави. Својој супрузи Мери признао је и да је имао неколико сусрета са сопственим двојником. Једне вечери угледао га је на тераси и овај га је упитао: „Колико ћеш још да будеш задовољан?” Тог истог лета, непосредно пре свог тридесетог рођендана, утопио се једрећи на свом броду.

Абрахам Линколн
Абрахам Линколн такође је имао снове или илузије о свом двојнику које су га прогањале, што су потврдили и његова жена Мери Тод и секретар Џон Хеј. У вечери својих првих избора, након што је дошао телеграм о његовом избору за председника, Линколн је седећи на каучу гледао себе у огледалу, у пуној величини. Међутим, угледао је два одраза у огледалу, други бледји од првог. Када је устао, други одраз је нестао. Оправдавајући то

узбуђењем због избора, покушао је да заборави на тај неугодан доживљај. Међутим, након што се вратио на кауч, угледао је поново свој други одраз. Пошто је чула за ту причу, његова жена била је престрављена. Била је убеђена да је двојник био лош знак, знак да ће бити изабран на други мандат, али да га неће преживети, јер је други одраз изгледао бледо. Неколико месеци након реизбора за председника Линколн је убијен.

Ги де Мопасан
Можда једна од најличнијих прича о двојницима везана је за француског писца

кратких прича. Прича се да је Мопасан пред крај живота имао редовне сусрете са својим двојником, нарочито док је, оболео од сифилиса, био прикован за кревет. Према једној верзији, он не само да је причао са њим, већ му је двојник чак и диктирао једну од његових последњих прича, „Орла”. Према другој, згранути ☞

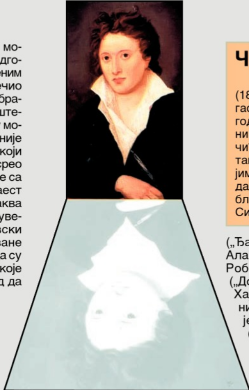
десној хемисфери мозга могу да буду одговорна за сусрет са сопственим дупликатом. Кризек је лечио пацијента који је након саобраћајне несреће дошао са оштећењем управо на том делу мозга. Неколико година касније примио је истог пацијента који је тврдио да је на улици срео свог млађег двојника и да је са њим разговарао чак петнаест минута. Стручњаци за оваква привиђења тврде да је и чувени писац Фјодор Достојевски патио од напада такозване темпоралне епилепсије и да су те слике сопствене душе које су га мучиле биле и повод да напише роман „Двојник”.

Мотив у књижевности и филму

У књижевности се од самих почетака препознају мотиви двојника, као на пример у Плаутовим комедијама, где изазивају сукобе или комичне ситуације. У њима је двојни идентитет биолошки условљен што изазива забуну између две, визуелно сличне фигуре. Најчешће се, пак, среће у романтизму као психолошко тумачење губитка личности. Мотив двојника користили су Жан Пол („Зибенкез”), Ернст Теодор Амадеус Хофман („Ђавољи еликсир”), Едгар Алан По („Вилијам Вилсон”), Роберт Луис Стивенсон („Доктор Џекил и господин Хајд”), Херта Милер („Путник на једној нози”), Достојевски, Жозе Сарамаго („Двојник”).

Први филм који је користио мотив двојника био је немачки црнобели неми хорор „Прашки студент” из 1913. године. Филм је од тада доживео два римејка и говори о убогом студенту који ђаволу продаје душу не знајући да тиме ствара и свог злог двојника. У новије време овај мотив поново добија на омиљености и поставља питање да ли двојници заиста постоје или читава та замисао, у ствари, открива могуће зло у сваком човеку. Опчињеност филмске продукције двојницима огледа се у чињеници да су 2013. године снимљена чак три филма која се баве овом темом: „Непријатељ”, на основу књиге Жозеа Сарамага са Џејком Џиленхолом у главној улози, „Двојник”, с мотивима из истоименог романа Достојевског, са Џесијем Ајзенбергом и Мијом Васиковском у водећим улогама, и „Лице љубави”, романтична комедија са Робином Вилијамсом, Анетом Бенинг и Едом Харисом у насловним улогама.

Александар Живковић

Перси Биш Шели видео је сопственог духа 1882. године на палуби брода који је касније и потонуо, заједно с песником

ЧУДО ЗВАНО ЧАПЛИН

Један од најбољих комичара свих времена Чарли Чаплин (1889–1977) био је толико јединствен да није ни сам себе могао даископира. После његовог филма „Скитница” из 1915. године, приређена су бројна такмичења за Чаплиновог двојника. Сви су хтели да уђу у кожу симпатичног човека са брчићима и кишобраном. Па чак и сам Чаплин. Пријавио се на такмичење у Сан Франциску и био прилично разочаран својим имитаторима, толико да је хтео после такмичења да им да бесплатан час глуме. Међутим, тако није мислила и публика. Чаплин чак није ушао ни у финале, док је његов брат Сид однео победу за најбољег имитатора ■

Мопасан позвао је слугу чим га је угледао, али је овај у том тренутку нестао. Међутим, након неколико месеци двојник је чешће навраћао, с тужним изразом лица. Сео би поред њега зарањајући главу у прекрштене руке. Убеђен да двојник доноси лоше вести, Мопасан је до краја живота био престрављен. Годину дана касније умро је у психијатријској установи. Искуства о својим сусретима и страховима описао је у причи „Он”.

Џорџ Трајон

Британски вицеадмирал управљао је 22. јуна 1893. године „Викторијом”, адмиралским бродом Краљевске морнарице. Са још десет бродова упутио се ка сиријској обали. Бродови су били подељени у две колоне, на само километар удаљености. Желећи да усклади кретање бродова и покаже увежбаност своје војске, наредио је да се лађе окрену једне према другима. Услед лошег прорачуна бродови су се сударили јер нису имали довољно слободног простора. Други брод био је тешко оштећен, док је „Викторија” потонула заједно са Трајоном и 357 жртава.
У исто време његова жена припремила је изванредну гозбу за пријатеље у Енглеској. Трајон се одједном појавио у униформи и, силазећи низ степенице, наочиглед гостију кренуо ка вратима, као да жели да изађе. И онда нестао.

Марија Хесус од Агреде

Марија Хесус од Агреде била је шпанска калуђерица из фрањевачког реда која је живела у 17. веку. Веровало се да има дар билокације, односно да може да борави на два места у исто време. За време владавине Филипа IV један калуђер добио је задатак да Индијанце Новог Мексика преобрати у хришћане. Био је затечен чињеницом да их је већ преобратила „жена у плавом”. Иако никада није напуштала манастир, неколико свештеника довело је ово чудо у везу са Маријом Хесус, младом калуђерицом у плавој одори. Она је тврдила да је хришћанство ширила Индијанцима преко океана уз помоћ свог дара. Ова прича била је мотив за шпанског писца Хавијера Сијеру да напише бестселер „Дама у плавом”.

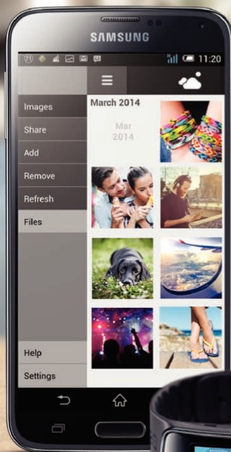
Емили Саже

Емили Саже никада није видела свог двојника. Године 1845. радила је у посебној женској школи у Летонији као наставница француског када се дуплирала наочиглед тринаест ученица. Док је писала по табли њена двојница опонашала је све њене покрете. Иако су је ученице виделе, Емили је била потпуно несвесна свог удвостручења. Касније се појављивала у учионици, седећи за катедром, док је права Емили била у школском дворишту. Појављивање њене двојнице толико је плашило децу да је директорка, упркос томе што је Емили била изузетна наставница, морала да је отпусти. Тако је Емили променила и деветнаесто радно место за шеснаест година рада.

Умберто I

У народу влада веровање да свако од нас на свету има свог физичког двојника. Често се дешава да сретнемо некога ко неодољиво подсећа на неког нашег рођака, пријатеља или познаника да бисмо могли да се закунемо да је то био баш он, а не неки странац. Тако је краљ Умберто I (1844–1900) игром судбине упознао свог физичког двојника. Било је то 1900. године када је монарх у пратњи верног генерала Емилија Понције-Ваљија свратио у ресторан у Монци. Након што је власник ресторана примио наруџбину од краља, сви су одмах приметили сличност између њих двојице. Испоставило се да су обојица рођена истог дана – 14. марта 1844. године – у истом граду и да су ожењени супругама по имену Маргерита. Власник је отворио ресторан на дан крунисања Умберта I за краља. Дубоко потресен открићем, краљ је желео да угости свог двојника у двору. Међутим, следећег дана сазнао је да је његов двојник погинуо под неразјашњеним околностима. Да случајност буде још већа, касније истог дана погинуо је и краљ након што га је један анархиста хицем из револвера погодио право у срце.

ODABERI JEDAN OD ATRAKTIVNIH UREĐAJA PO CENI VEĆ OD 1 DIN

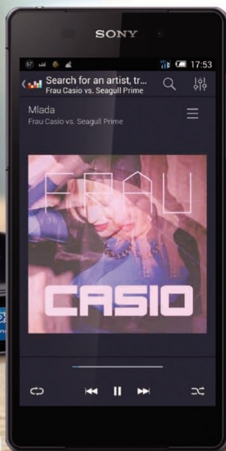

SAMSUNG GALAXY S5
1 din
uz premium

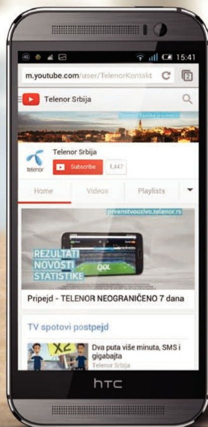

SAMSUNG GEAR FIT
POKLON

SONY XPERIA Z2
1 din
uz premium

HTC ONE M8
1 din
uz premium

Poseti Telenor prodavnicu ili web shop, izaberi Premium ili Surfuj+ XL tarifni paket i **uživaj u razgovorima, porukama i opuštenom surfovanju** na svom novom pametnom uređaju.

Mesečna pretplata za paket PREMIUM iznosi 6.995 dinara. Cene telefona su uz ugovornu obavezu od 24 meseca. Ponuda traje dok traju zalihe.

Za više informacija poseti
www.telenor.rs

telenor
Razlika je u mreži.

5552

СУДБОНОСНО „ДА”, ИЛИ ПУЦАМ

Док је Ејми Вилијамс узалуд чекала да се њен вереник појави на венчању, зграда у којој је требало да се обави тај свечани чин евакуисана је због претње да је подметнута бомба. На срећу, дојава је била лажна, а кривац је истог дана ухапшен. Био је то главом и брадом Ејмин вереник, Нил Мекарди, који је заборавио да закаже венчање, па је из телефонске говорнице позвао оближњу полицијску станицу и изрекао лаж о бомби која је требало да експлодира за 45 минута.
Због ове неслане шале суд у Ливерпулу, где се све ово и збило, одлучио је да Мекарди проведе дванаест месеци у затвору. Иначе, Ејми је опростила свом веренику и сада чека да одслужи казну па да стану пред олтар ■

Илустровла
Ивона Крижак

ШКОЛА ЗА СПАВАЛИЦЕ

Ученици приватне школе „Хемптон корт хаус”, на југоистоку Енглеске, имају могућност да дођу на наставу потпуно одморни, пошто им часови почињу у 13.30. Ово је прва средњошколска образовна установа у Великој Британији у коју ђаци долазе искључиво после подне. Директор школе Гај Холовеј тврди да оваква сатница помаже младима да боље испланирају дан. „Деца не спавају довољно током радне седмице јер касно лежу, што се одражава на њихово физичко и душевно стање”, каже Холовеј и подсећа да је дужи јутарњи одмор драгоцен, јер доприноси да ученици буду задовољнији и боље укључени у наставу ■

ЛИРОРЕПКА ОПОНАША ГЛАСОВЕ

У шумама југоисточне Азије живи птица лирорепка која изгледом и величином подсећа на фазана, али је занимљивом чини опонашање звукова из природе. Име је добила по музичком инструменту лири због перја које окружује њен реп, а унутар кога су мање перушке, сличне жицама тог инструмента. За опонашање је задужен мужјак лирорепке, који вришти попут папагаја, пева песме других птица, лаје као пас или струже као тестера. У стању је да подражава чак двадесетак различитих гласова. Пре „наступа”, од биљака себи направи бину, потом стане на средину, забаци репно перје преко главе и почне да пева ■

ТАЈНА КРВАВОГ ДРВЕТА

Да ли сте знали да постоји дрво које крвари када га пресечете? Ради се о јужноафричком „крвавом дрвету” које тамошњи становници зову још и киаат, муква и мунинга. Када му посечете грану или оштетите стабло, pterocarpus angolensis испушта тамноцрвену, готово бордо течност која запањујуће личи на крв. Тај сок драгоцен је и употребљава се за лечење маларије, грознице и малокрвности, против стомачних тегоба, убода инсеката и проблема с очима. Од њега се израђује најфинији намештај, а помешан са животињском машћу, примену има и у справљању козметичких препарата. Висок је и до дванаест метара и има жуте цветове, иако је последњих година пред нестајањем, због прекомерног сечења ■

МРАЧНА СТРАНА МОЗГА

Немачки неуролог Герхард Рот тврди да у људском мозгу постоји део „одговоран” за зло. Установио је да се на рендгенском снимку види затамњени део сиве масе из кога долазе мрачне мисли. До овог закључка је дошао после испитивања обављених над убицама и пљачкашима, којима су приказивани кратки филмови насилног садржаја. Мерењем њихових можданих таласа током приказивања филмова, у делу мозга предодређеном за саосећајност и тугу није се догађало ништа. Рот сматра да не постоје два иста преступника, па их је поделио у три различите групе. У прву је сместио здраве особе, одрасле у лошем окружењу, научене да разбојништво није кривично дело; у другу психички нестабилне, које било чији погрешан потез може да преобрази у убицу; а у трећу тешко оболеле који нису свесни својих поступака. У тој групи су, обично, окореле убице ■

СРЦЕ НА ДЕСНОЈ СТРАНИ

После тешке саобраћајне несреће срце неименованог италијанског мотоциклисте завршило је на десној страни грудног коша! Лекари су то схватили одмах по пријему повређеног, када су установили да откуцаји долазе супротно од леве стране. Наиме, несрећном човеку су се, током удеса, пробушила плућа у којима се нагомилао ваздух снажно потиснувши срце и окренуо га за 90 степени удесно. Пошто су лекари ваздух избацили из плућа, срце пацијента се за 24 сата спонтано вратило на леву страну, наведено је у болничком извештају ■

Живот пише ДРАМЕ

Фабриса Муамбу износе с терена, сви су у шоку, фудбалер је пао ничице на земљу и, у том тренутку сви верују, испустио душу

76 КОБНИХ

Упркос настојањима лекара који су сместа дотрчали на терен и почели с оживљавањем, Фабрис Муамба није давао знаке живота. Чинило се да фудбалеру нема спаса

Стадион је био испуњен до последњег места, играло се четвртфинале енглеског ФА купа. Снаге су одмеравала два професионална тима „Болтон вондерерс” и „Тотенхем”. Осим тридесет шест хиљада присутних на стадиону Вајт Харт Лејн, тог марта 2012. године меч је пратило и милионско телевизијско гледалиште у Великој Британији.

У једном тренутку Фабрис Муамба, играч средине терена екипе „Болтона”, кренуо је ка ивици терена и пао као громом погођен. У први мах нико није помислио на најгоре. Сви су веровали да му је само позлило, и да ће сваког тренутка скочити на ноге. Међутим, пошто је наставио да лежи, не померајући се, дотрчали су лекари његовог и противничког клуба, убрзо су се око њега сјатили играчи из оба тима, у настојању да му помогну. И публици на стадиону постало је јасно да је стање више него озбиљно. Муамба је беживотно лежао и после пружања прве помоћи. Није се померио ни пошто су му дефибрилатором дали електрошокове у пределу груди, настојећи да поврате рад срца. Сместили су га на носила и што је брже могуће пребацили у кола хитне помоћи која су одјурила пут болнице.

Над стадионом се надвио црни облак. Дотадашње гласно навијање и весело узвикивање претворило се у гробну тишину. Сви су занемели. Да ли је могуће да је Фабрис Муамба испустио душу насред стадиона? Све очи биле су упрте у судију Хауарда Веба. Пошто је у том тренутку незванично потврђено да је Муамба преживео инфаркт и преселио се на онај свет, Веб је донео једину исправну одлуку и, после четрдесет једног минута игре у првом полувремену, прекинуо утакмицу.

Док је публика на стадиону, и даље у потпуној тишини, напуштала стадион, а гледаоци испред телевизијских екрана чекали званичну потврду Муамбине смрти, права драма наставила је да се одвија прво у колима хитне помоћи, потом у болници, где је фудбалера у коронарној јединици дочекао тим искусних кардиолога и кардиохирурга. Лекари нису одустајали иако је од тренутка кад је пао, па до часа кад је стигао у болницу прошло више од сата. Фабрис Ндала Муамба рођен је 1988. године у Киншаси, тадашњем Заиру,

Славни фудбалер Лионел Меси, пред једну важну утакмицу, носи мајицу с одговарајућим текстом – Муамби поручује да су играчи уз њега

Црнопути фудбалер важио је за једног од даровитијих енглеских играча

МИНУТА

садашњој Демократској Републици Конго. Кад је имао једанаест година, с породицом се преселио у Велику Британију пошто је његов отац у овој земљи потражио политички азил. Фудбалску каријеру је почео 2002. године, у подмлатку „Арсенала”. Пошто се испоставило да је даровит играч, после само три године појавио се у дресу „Арсенала” као професионални фудбалер. Међутим, кратко је остао у овом тиму. После само две утакмице, као „позајмица”, обукао је дрес „Бирмингем ситија” и у том клубу остао до 2007. године.

Од 2008. године званично је заиграо у „Болтон вондерерсима”. Кад се 2012. играло четвртфинале Купа енглеске Ф(удбалске) А(социјације), на стадиону клуба „Тотенхем Хотспарс” (од миља познати и као „Спарси¨), Фабрис Муамба био је већ искусан играч, један од најбољих у тиму. И он је, као уосталом и сви остали фудбалери, морао често да се подвргава обимним и подробним лекарским прегледима. Ништа, како су касније посведочили из управе клуба, није наговештавало да Муамба има икакве потешкоће са срцем. Без обзира на то што, упркос свим настојањима, двадесеттрогодишњи Муамба и даље није давао знаке живота, лекари у болници нису хтели да одустану. Од тренутка кад је пао на терену стадиона Вајт Харт Лејн већ је прошло више од седамдесет минута. Искусни кардиолози одлучили су још једном да покушају с електричним стимулисањем срца. И? Догодило се чудо. Тачно седамдесет шест минута пошто је доживео инфаркт, Муамбино срце одједном као да се пробудило и, прво споро, потом све учесталије, почело је да куца. Фабрису Муамби тог дана очигледно није било суђено да оде на онај свет. Два дана остао је везан за апарате, уз одговарајућу терапију. Трећег дана лекари су проценили: може да напусти интензивну негу и пресели се у обичну болничку собу. Пре него што су га отпустили, помно су му пратили рад срца и стање целокупног организма. Натурализовани Британац остао је у болници још извесно време, под будном паском лекарског тима. Сви су страховали да ће клиничка смрт оставити одређене последице, мозак је сувише дуго био без кисеоника. За дивно чудо, Муамба се готово сасвим опоравио. Наравно, да би се „помогло” срцу да настави да ради у нормалном ритму, уграђен му је пејсмејкер.

Сви су једва чекали да, после драме коју је преживео, о том несвакидашњем искуству проговори сам фудбалер. Фабрис Муамба био је дирнут великом пажњом коју су му сви указивали. У први мах надао се да ће наставити професионално да се бави најзначајнијом споредном ствари на свету, али лекари су пресудили: био би сувише велики ризик да продужи живот фудбалера. Муамба се од фудбала званично опростио августа 2012. године.

Убрзо пошто је окачио копачке о клин, Муамба је написао књигу „Остао сам усправан” у којој говори о свему што му се догодило. Пише да је снимак утакмице, на којој се изненада срушио ничице на терен, одгледао само једном и да му је то било мучно искуство. Као да је гледао неког другог коме се то десило.

Наглашава да се то што је остао жив никако не може назвати срећом. Реч срећа не важи за његову ситуацију, преживео је само зато што су око њега били људи који су одбили да га пусте да умре. У те људе убраја играче не само из свог, већ и противничког тима, тренере, клупске лекаре, као и лекаре из хитне помоћи и оне из болнице. Свакако, шалећи се наставља, не би сад ходио овом планетом да није било и магичних машина које су „погурале и натерале срце да куца”. „Да ми се то неком несрећом догодило”, објашњава Муамба, „док сам био сам или с неким у кући, врло вероватно бих отишао на пут без повратка. Док би стигла хитна помоћ, док би ме пребацили у болницу, убеђен сам да не бих писао ове редове”. Срећом за Фабриса Муамбу, у тренутку кад се чинило да је испустио душу усред утакмице и био у клиничкој смрти, око њега су се нашли људи који су све учинили да га оживе. Пошто је на свом примеру схватио шта значи људска доброта и пожртвованост, Муамба се сад бави добротворним радом ■

В. Софреновић

ЗАШТО? КАКО?

Облик фоликула одређује да ли ће коса бити равна или коврџава

ДА ЛИ БИ ТРЕБАЛО ВЕЖБАТИ КАДА СМО ПРЕХЛАЂЕНИ?

Прехлада, у највећем броју случајева, не утиче на организам током вежбања. Истраживање које је 1998. године спроведено на Универзитету Бол стејт у САД показало је да обична прехлада нема никаквог утицаја на способност вежбања. Такође, ни умерено вежбање није имало никакав утицај на ток опоравка од прехладе. То значи да – иако вам неће помоћи да брже оздравите – вежбање не морате ни да прекидате само зато што сте се прехладили. С друге стране, утврђено је да вирусне заразе попут грипа или мононуклеозе имају утицаја на учинак приликом вежбања, као и да истрајавање на вежбању може да погорша стање организма и продужи опоравак. До таквог учинка долази због тога што се сваким степеном пораста температуре тела и рад срца убрзава за 1,6 откуцаја у минуту, а потрошња кисеоника расте за 13 одсто ■

Прехлада неће имати утицаја на вашу способност да трчите, али вам ипак предлажемо да се одлучите за термос и шољу топлог чаја

ЗАШТО КОСА МОЖЕ ДА БУДЕ И КОВРЏАВА И РАВНА?

Деведесет одсто ове разлике засновано је на генетском материјалу, односно на генима који утичу на облик фоликула косе. Из округлих фоликула расте равна коса, док из овалних и пљоснатих расте коврџава и таласаста. Неки фоликули имају кукасте завршетке испод коже, а што су већи, то ће и коса бити коврџавија. Коса са малим, чврстим коврџама уобичајенија је у екваторијалним подручјима, а равна коса у подручјима са хладнијом климом. Можда је таква тамна и коврџава коса еволуирала да би пружила бољу заштиту од Сунца, док на местима на којима има мање Сунчевог зрачења равнија коса омогућава већу производњу витамина Де ■

ГДЕ ОДЛАЗИ КРВ ИЗ МОДРИЦА?

Модрица сјајно показује способност ћелија да се обнављају

Модрица се појављује на кожи када се крвни судови распукну и допусте да крв истече у околно ткиво. Течни део крви који се назива крвна плазма брзо упију најближи капилари, а бела крвна зрнца могу и сама да улазе и излазе из крвних судова. Једино црвена крвна зрнца остају насукана у ткиву, без могућности да им буду достављене хранљиве материје. Због тога у њима почиње да се одвија поступак самоуништења током којег им се мембрана мења и почиње да привлачи посебну врсту ћелија, такозване макрофаге. Ове ћелије окружују црвена крвна зрнца и разлажу их. Црвено хемоглобинско једињење претвара се у зелени биливердин, а након тога у жути билирубин. Због тога модрица временом мења боју пре него што се билирубин врати натраг у крв где га обради јетра ■

КОЈЕ ЗВЕЗДЕ СУ НАЈХЛАДНИЈЕ?

Најхладнија позната тела која се сврставају у звезде су такозвани „смеђи патуљци”. Ова субстеларна тела су „пропале” звезде те не могу да буду одређене као планете, иако се у њима више не одвија поступак фузије водоника који „нормалним” звездама служи као извор енергије. Најновија истраживања показала су да температура на површини најхладнијих смеђих патуљака износи од 125° С до 175° С. Граница која одваја смеђе патуљке од најхладнијих звезда на којима се и даље дешава фузија водоника (црвених патуљака) налази се на 0,07 одсто масе коју има наше Сунце. Тела која су масивнија од тога могу се одредити као „праве” звезде, а не као субстеларна тела. На ту границу утичу и други чиниоци – као што је количина тешких елемената у небеском телу – који одређују да ли ће доћи до нуклеарних реакција. То значи да, иако су црвени патуљци са температурама на површини од око 1800° С најхладније „праве” звезде, смеђи патуљци су најхладнија тела „која се могу означити као звезде” ■

Смеђи патуљак представља прелазни облик између звезде и планете

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ?

Кубомедузе (chironex fleckeri), најотровније су од свих медуза. Обитавају у водама Северне Аустралије, а производе толико отрова да у сваком тренутку могу да убију и до 60 људи ■

ЗАШТО КОСА И НОКТИ РАСТУ БРЖЕ НА СУНЦУ?

Ово је вероватно последица тога што излагање Сунцу повећава количину витамина Де који се ствара у нашој кожи, што подстиче раст ноктију и косе. Истраживања брзине којом су нокти на ножним и прстима на рукама расли у последњих 70 година показују да су 1938. године нокти на палчевима расли у просеку 3 mm месечно, али да данас расту брже – до 3,55мм месечно, вероватно због боље исхране. Дакле, витамини, укључујући и витамин Де који се ствара услед дејства Сунчевог зрачења, утичу на ову разлику у брзини раста. Међутим, истраживање раста ћелија људске косе у лабораторијским условима показало је да излагање ових ћелија ултраљубичастом зрачењу може да их оштети, па чак и убије.

Дакле, као што је то случај и са многим другим стварима, најбоље је бити умерен ■

Упркос упозорењима, овај момак је остао напољу, на Сунцу, читаво поподне…

СМРТ И ЖИВОТ ЈЕДНЕ ЛЕГЕНДЕ

Иако је прошло скоро пет деценија од када је Че Гевара ухваћен и убијен у боливијској прашуми, мит о њему не бледи, напротив. Данас га славе и они који су му радили о глави и који нису, попут њега, имали храбрости да зарад убеђења сопствену кожу ставе на шиљак борбе против неправде

Обронци боливијске забити, недалеко од села Ла Игера, немилосрдна клима и инсекти свих боја и величина не остављају на миру замишљеног команданта и његових преосталих 17 бораца, уморних од неравноправне борбе, али решених да успеју у покушају да становништву те јужноамеричке земље донесу наду у живот достојан човека. Можда први пут, Че је уплашен због исхода пустоловине у коју се упустио, пре скоро годину дана. Одговоран је за животе сабораца, гладни су и жедни, а на себе је љут, како је и записао у свом дневнику, јер га мучи астма, тако да не може да искаже сву потребну војничку храброст и одважност вође револуције. Лекови којима је сузбијао досадну болест давно су му нестали, влага га је додатно гушила, као и недоумица о следећим корацима које је требало предузети.

Круг се полако, али сигурно сужавао око изморених герилјероса које је опколила боливијска војска. Знао је Че да је на њиховој страни правда и да их предводи његова харизма, али је такође био свестан да су боливијске војнике месецима уназад обучавали амерички специјалци и агенти ЦИА, јер Вашингтон овога пута није смео да ризикује и дозволи стварање још једне комунистичке земље на тлу Јужне Америке. Посматрао је одане другове, гризла га је савест и изједао бес што су им свима на ногама остаци чизама, чији су се ђонови излизали од дугог ходања и скривања по шуми.

Недостајала му је Тања, његова десна рука, девојка која је, после сусрета с њим у Берлину 1960. године, одлучила да напусти посао у источнонемачкој служби државне безбедности и да пође с њим на Кубу. Хајди Тамара Бунке Биндер, позната као Тања „Ла герилјера”,

Че и Кастро

убијена је са још осам компањероса, последњег августовског дана, у заседи, у месту Вадо дел Јесо, док је прелазила Рио Гранде.

Издаја мештана

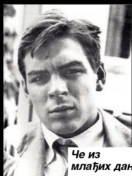
По глави су му се врзмале свакојаке мисли, а једна од њих била је и да са својим борцима покуша да се пробије уз кањон Ел Јуро и извуче их из непријатељског обруча. Била је то последња одлука најпознатијег команданта, донета 8. октобра 1967. године, у зору. Већ око поднева, после дојаве мештана да су видели „људе с брадама”, нашли су се на мети боливијских војника. Уз снажан отпор који су пружили, герилци су разбијени, а Че је озбиљно рањен у десну ногу. Један од метака оштетио му је пушку, што га је онеспособило да се даље бори. Противници су их пресрели, уперивши оружје у њих док су се спуштали низ обронке планине. После упозорења да ће да пуцају, Че је подигао руке у ваздух и изговорио речи у чију веродостојност имамо право да сумњамо, уколико узмемо у обзир сведоке: „Не пуцајте, војници, ја сам Че Гевара. Вреднији сам жив него мртав”.

Најмучнију ноћ свог кратког живота провео је рањен и лишен лекарске помоћи, везаних руку и ногу, натапајући крвљу земљани под сеоске школе у Ла Игери. Изнад врата шкиљила је петролејка, испред њих су били стражари, а с њим унутра Феликс Рамос, „човек за све”. Запленио је Чеов дневник, одузео му личне ствари и безуспешно покушавао да прибави барем неку изјаву славног команданта.

Владала је пометња, шта да ураде с тако драгоценим затвореником кога није било могуће сместити у неки од боливијских затвора, јер их светска јавност и новинари више никада не би оставили на миру, а према закону владе у Ла Пазу, смртна казна није постојала. Немоћни да му суде, а престрављени његовом идејом о неком праведнијем и бољем свету, налогодавци хапшења доносе одлуку да га се реше по кратком поступку. Кубански емигрант и агент ЦИА, Рамос, уз цинични израз жаљења, хладнокрвно саопштава Чеу да је донета одлука о његовом смакнућу.

– Знао сам да ћете да ме убијете. Нисам смео да до-

СВЕТИ ЕРНЕСТО С ПЕ

Че из млађих дана

БИЛО КУДА, ЧЕ СВУДА

Да је 1967. године у прашуми Боливије уз себе имао онолико људи колико њих данас носи мајицу с његовим ликом, револуција би се успешно завршила, очигледан је закључак ако се узме у обзир чињеница да лик славног герилца срећемо не само на мајицама, већ и на тањирима и шољама, пешкирима, скијама, сатовима, торбама, доњем вешу, чарапама... Тужно је што је Че као идол побуне осиромашених и шездесетосмашког бунта сада злоупотребљен. Да иронија буде већа, његов лик су позајмили исти они против којих се за живота борио, па је тако Чеов портрет „украсио” разне бесмислене рекламе, попут оне за енглеско пиво или мексички прашак за веш ■

Последња фотографија

зволим да ме ухватите живог – рекао је наводно „ел команданте”.

Убици се тресле руке

У мемљиву учионицу ушао је 9. октобра, нешто после поднева, наредник Марио Теран, збуњен и уплашен. Тресле су му се руке и плашио се да погледа у очи особу без суда осуђену на смрт.

– Уозбиљи се, младићу, треба да убијеш човека – рекао је Че мирно, придигавши се.

Недорастао задатку, Теран пуца у срце Ернеста Геваре, несвестан да својим хицима ствара мит звани Че, чија је реинкарнација у икону 20. века почела управо његовим пуцњима.

„Смрт га није променила, остао је једнако леп. Као светац”, рекла је Хулија Кортес сеоска учитељица која је тог истог преподнева успела да убеди стражаре да је пусте да заробљенику однесе зделу супе. Свега неколико сати касније могла је лично да посведочи да је Че мртав јер је, заједно с осталим сељанима, посматрала како га убице износе и прислањају на зид школе, а потом хеликоптером односе његово беживотно тело до градића Ваље Гранде.

Тамо су чекали новинари, спремни да виде ухваћеног, али не и убијеног команданта. Права драма за џелате настала је када су покушали да му затворе очи, јер се испоставило да је то немогућ задатак. Наиме, војници који су положили Чеово тело на сто, како би светску јавност и званично уверили у његову смрт, више пута су без успеха покушавали да му спусте капке, али су се они, као у неком невероватном грчу, изнова

Најпознатија фотографија Че Геваре дело је Алберта Кордеа Дијаса

ТОКРАКОМ НА ЧЕЛУ

Убијени револуционар

отварали! Коначно, Че је остављен да лежи, наочиглед припадника „седме силе", широм отворених очију и неког залеђеног осмеха, пуног пркоса.

И мртав је изазивао бес непријатеља, па су му одсекли шаке које би, мислили су, свима онима који не верују да га више нема биле доказ за то.

Дневник мотоциклисте

„Постоји само једно осећање јаче од љубави према слободи, а то је мржња према ономе ко ти је слободу одузео", само је једна, али и најчешће навођена мисао Аргентинца, рођеног у граду Росарио, престоници тамошње покрајине Санта Фе.

Ернесто Гевара де ла Серна Линч прворођено је дете у добростојећој седмочланој породици шпанско-ирског порекла. Његов отац Ернесто Гевара Линч и мајка Селија де ла Серна рано су се суочили са сазнањем да им је двогодишњи син болестан од астме, па због његовог здравља напуштају влажни Буенос Ајрес и селе се у град Алта Грасија у унутрашњости земље. Болест није сметала Ернеститу, како су га родитељи звали, да плива, игра фудбал, голф и рагби, иако је највише волео шах. Његов најбољи друг Алберто Гранадо с којим ће се, свега неколико година доцније, отиснути мотоциклом на крстарење по Јужној Америци сећа се да је Ернесто имао необичну потребу да запрепасти људе око себе.

– Хвалио се друштву да не воли да се купа и да то чини ретко, или би показивао своју мајицу уз опаску да је није опрао више од шест месеци. Због тога смо га звали Ел Локо и Чанчо (лудак и прасе).

Породица Гевара се, због Чеових студија медицине, враћа у аргентинску престоницу, где му убрзо стиже и позив за регрутацију. Процена војне комисије да је младић „крхког здравља и неспособан за војну службу" као да је пробудила крв револуционара у његовим венама. С јесени 1951. године, још не завршивши факултет, одлази у Кордобу, одакле с Гранадом креће у пустоловину која ће му променити живот. Као превозно средство ка Чилеу послужио им је стари „нортон 500", мотоцикл коме су наденули име „подероса" (Моћна) и који их је издао одмах по изласку из Аргентине.

Ишли су обалом Тихог океана, ка Перуу, пешачећи и користећи аутостоп, аутобус и брод, али Че је своје сакупљене и на хартију пренесене успомене с тог путовања ипак насловио по чувеном двоточкашу, „Дневник мотоциклисте". Два друга убрзо остају без новца па се, после обиласка древног Мачу Пикчуа, запошљавају у једном руднику, истоварају робу са бродова, перу судове и раде најтеже послове да би се, у пролеће 1952. године, домогли Лиме.

Пресудан за младог студента медицине био је сусрет у перуанској престоници с Угом Пешеом, научником и заљубљеником у марксизам, а дуги разговори с њим из корена су променили Чеов став према животу и друштву.

На реду је Колумбија, а потом Венецуела, где се пријатељи растају. Гранадо остаје у Каракасу да ради као лекар, а Гевара продужава ка Мајамију и тамо цео месец зарађује за живот радећи као конобар, после чега се авионом враћа у Буенос Ајрес.

Био је то запањујуће близак сусрет са сиромаштвом, глађу и болестима, сазнање да је онима који немају новца ускраћена могућност лечења, што према записима из Чеовог дневника доводи до потпуног затупљивања, због сталне глади и мукотрпног живота, тако да, рецимо, отац прихвата губитак сина као уобичајену незгоду.

Коцка је била бачена и схватио је да не може мирно да седи у ординацији и занемари све што је видео на путу кроз Јужну Америку, већ да му је да би остварио правду неопходна оштра политичка борба.

Ернестито постаје Че

Диплому лекара стиче 1953. године, а две године касније одлази у Мексико, где почиње да примењује стечено знање, али и да упознаје прекаљене кубанске револуционаре, браћу Кастро, Раула и Фидела. Решио је да се прикључи њиховом покрету „26. јул", посвећеном борби за свргавање диктатора из Хаване, Фулгенсија Батисте. Од кубанских другова добија надимак Че, што је аргентинска узречица, типична за становнике те јужноамеричке земље. Био је задовољан својим новим именом и носио га је као да му је дато на рођењу.

Искрцавање на Кубу, трогодишња припрема за победу левичарске идеје и жестоки окршаји на обронцима Сијера Маестре, задали су коначни ударац Батистином режиму, чији кабинет подноси оставку ноћ уочи нове 1959. године и вести да су Чеови људи заузели Санта Клару. Батиста, чија је војска била десет пута надмоћнија, бежи из земље, а „барбудоси" (брадоње), предвођени Чеом и Фиделом Кастром, победоносно улазе у Хавану, 8. јануара. Че убрзо постаје почасни држављанин Кубе, директор Централне банке, а потом и министар индустрије те земље.

Веровао је да револуција мора да се настави и у миру и предано је то доказивао личним примером. Као министар индустрије није само обилазио запослене, већ је обављао и грађевинске радове, док је слободно време умео да прекрати сечењем шећерне трске.

Ипак, тесан је „Ел команданту" био министарски кабинет, а толико је још неправде било на свету коју је морао да исправи. После кризе у Заливу свиња и чувеног говора у Уједињеним нацијама, Че се упутио у Конго, где је без успеха покушао да обучи тамошње становништво вештини герилског ратовања. Вратио се на Кубу разочаран, увидевши да је борбени морал у тој афричкој земљи на најнижем степену.

Немиран дух одвлачи га даље, у Боливију, у пустоловину из које ће отићи право у легенду.

„Многи ће ме назвати пустоловом... ја то и јесам, само друге врсте, један од оних који стављају своју кожу на пробу да би доказали сопствена убеђења" – рекао је ■

Ј. Недељковић

ЉУБАВНИ ЖИВОТ РЕВОЛУЦИОНАРА

Колико је био одан револуцији и идеалима, Че није умео да буде веран женама које је бирао за сапутнице. У његовом животу их је било много, а они блиски њему кажу да је одувек бирао „мање лепе" жене јер је, упркос успеху који је имао код лепшег пола, хтео да буде сигуран да га ниједна неће одбити.

У Гватемали упознаје економисту и левичарку из Перуа, Хилду Гадеу, којом се жени 1955. године и са којом већ следеће добија кћерку Хилдиту. Брак је потрајао до маја 1959. године, када јој је отворено рекао да је више не воли и да је заљубљен у другу. Нова изабраница његовог срца с којом је, десетак дана после развода, склопио брак била је Алеида Марч, његова удовица и жена која и данас чува успомену на њега. Алеида је Чеу родила четворо деце: Алеиду, Камила, Селију и Ернеста. Гериљеро је, током везе с Алеидом, 1964. године, добио ванбрачног сина Омара Пересa, с извесном Лидијом Росом Лопес.

Кружe и гласине да је Чеова блиска сарадница и борбена сапутница, Тања Герилка, у тренутку погибије очекивала његово дете, иако је њена мајка оповргла те тврдње ■

Че и Гранадо током пустоловине

Че с родитељима

MOST
2. SEZONA

DEMIJAN BIŠIR

DAJEN KRUGER

FOX

FOXTVSERBIA

FOXCHANNELS.RS

5554

Забавникове логичке загонетке

4 АЛБУМИ СА СЛИЧИЦАМА

Арса има три албума са сличицама. У првом се налази трећина свих сличица, у другом неколико једанаестина од укупног броја и у трећем 30 сличица. Колико има сличица у сва три албума, ако знамо да је укупан број сличица мањи од 100? ■

1 ИВИЦА И ПЕРИЦА

Ивица и Перица добијају дневно џепарац по 100 динара. Ивица дневно уштеди 2/5 новца, а Перица за 1/10 мање од Ивице. Колико је новца потрошио Ивица за седам дана, а колико Перица за десет дана? ■

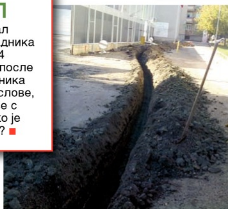

5 БРАТ И СЕСТРА

Сестра има три пута више динара него брат. Када би брат имао 50 динара више, а сестра 150 динара мање, тада би сестра имала само два пута више динара него брат. Колико динара има сестра, а колико брат? ■

6 КАНАЛ

Један канал требало је 60 радника да прокопа за 14 дана. Међутим, после пет дана 24 радника оду на друге послове, а остали наставе с радом. За колико је прокопан канал? ■

РЕШЕЊА НА СТРАНИ 65

Уређује Радивоје Грбовић

2 УЧЕНИК

Ученик је књигу прочитао за три дана. Првог дана је прочитао 52 стране више него другог дана, а трећег преосталих 86 страна. Колико је прочитао првог дана ако је књига имала 200 страна? ■

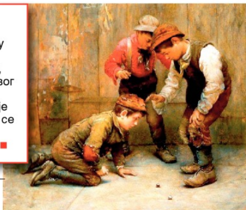

7 ОДЛАЗАК У ИГРАОНИЦУ

Брат и сестра кренули су у играоницу и понели заједно укупно 1632 динара, брат је потрошио 360 динара, а сестра 72 и тада су им остале једнаке суме новца. Колико је свако од њих понео новца? ■

3 ПОДЕЛА КЛИКЕРА

Неколико дечака поделило је извесну количину кликера из кутије. Први дечак је узео десет кликера и још шестину остатка, други дечак је потом узео 20 и шестину новог остатка, трећи је затим узео 30 кликера и шестину новог остатка... Последњи дечак је узео све преостале кликере. Испоставило се да су сви дечаци узели исти број кликера. Колико је било дечака, а колико кликера? ■

8 СВАКИ ПЕТАК ИЗУЗЕТАК

У неком месецу три петка су пала на паран датум. Који је дан недеље био 25. дан тог месеца? ■

9 КОРПА С ЈАЈИМА

Колико најмање мора бити јаја у корпи. Ако их пакујете по четири или по пет или по шест у корпи ће увек остати два јаја, ако их пакујете по седам у корпи неће остати ниједно јаје? ■

12 ПУТНИЦИ

Два путника истовремено полазе из места А и Б један другом у сусрет. Сваки од њих, дошавши до другог места, враћа се назад у место из којег је пошао (не мењајући своју брзину). Први сусрет ова два путника био је на удаљености 5 km од места А, а други на 3 km од Б. Колико су удаљена места А и Б? ■

13 ПАС И ЗЕЦ

Пас је појурио за зецом који је био удаљен од њега 30 m. Скок пса износи 2 m, а скок зеца 1 m. Док зец начини три скока, пас начини два скока. Колико метара треба да пређе пас да би стигао зеца? ■

10 ОТАЦ, СИН И КЋЕРКА

Син је три пута млађи од свог оца, али је у исто време три пута старији од своје сестре. Отац и кћерка имају заједно 50 година. Колико година има син, а колико кћерка? ■

11 ЗАГОНЕТКА

Хајде, ђаче мали, стој!
Погоди ми онај број,
Који за три мање броји,
Кад на својој глави стоји?
О ком се броју ради? ■

Пропозиције:

- Право учешћа имају аутори свих узраста.
- Кандидат рад на конкурс шаље поштом (рад ће бити прихваћен и у случају да га кандидат лично донесе).
- Аутор цртежа, као кандидат, може да поднесе само један рад у доброј копији (или оригиналу), обима од 1 до 4 табле, А3 или А4 формата.
- Рад може да буде дело више аутора (цртач, сценариста, колориста), с тим да цртач не може да поднесе више од једног рада.
- Тема, жанр и ауторски приступ нису задати.
- Не искључује се могућност прихватања рада са стрип тематиком у другим медијима (рељеф, скулптура, инсталација, објекат...)
- Текст у стрипу може да буде на српском или енглеском језику, као и на језицима са бившег српскохрватског, односно хрватскосрпског говорног подручја.
- Уз рад је обавезно послати (на рачунару или читко, штампаним словима, попуњену) ПРИЈАВУ НА КОНКУРС ЗА 12. МЕЂУНАРОДНИ САЛОН СТРИПА која може да се преузме са www.skc.rs или добије у СКЦ-у при предавању радова на конкурс.
- Сваку таблу рада на полеђини потребно је означити редним бројем (пример: 1/4, 2/4, 3/4, 4/4)

Напомена: Без ових података рад неће бити узет у разматрање

- Жири ће пристигле радове одабрати за велику изложбу и званичне награде Салона.

Награде:

- *GRAND PRIX* SALON (укључује новчани износ од 1.000 евра)
- Награда за најбоље остварење у домену класичног стрип језика
- Награда за најбоље остварење у домену алтернативног стрип језика
- Награда за најбољи сценарио (идеју)
- Награда за најбољи цртеж
- Специјална награда жирија за иновацију

Такмичари до 15 година старости:

- МЛАДИ ЛАВ (најбољи рад у категорији)
- Специјална награда жирија за најбољу идеју
- Специјална награда жирија за зрео и маштовит израз
- Специјална награда жирија за најмлађег аутора

Награде пријатеља и спонзора Салона

РОК ЗА СЛАЊЕ РАДОВА:
ДО 15. АВГУСТА 2014.

Адреса за слање радова:
СКЦ, Срећна галерија
МЕЂУНАРОДНИ САЛОН СТРИПА
Краља Милана 48
11000 Београд, Србија

Додатне информације: www.skc.rs
http:// www.facebook.com/comicsfest
e-mail: srecnagalerija@skc.rs
тел: 011/360 20 44

Уз одобрење Парламента, предузеће „Grand Junction Railway” створили су Џозеф Лок и Роберт Стивенсон, син Џорџа Стивенсона, великог британског проналазача. Оно је било део прве железничке мреже у свету коју су у Великој Британији стварали млади проналазачи, занесењаци и индустријалци.

Све је почело с проналаском сигурносне лампе за руднике, 1814. године.

ГОЛУБИЦА НА ПАРНИ ПОГОН

На данашњи дан 1837. године парна локомотива први пут је превезла путнике из Бирмингема у чак 132 km удаљен Ливерпул

Новац који је добио као награду за овај проналазак Џорџ Стивенсон је уложио у радионицу локомотива у Њукаслу. Локомотива коју је направио и којом је управљао 27. септембра 1825. године повукла је први путнички воз на свету, на прузи Стоктон–Дарлингтон. Само четири године касније, на такмичењу за најбољу локомотиву на прузи Ливерпул–Манчестер, победила је његова „Ракета” која је достизала тада вратоломну брзину од 40 километара на сат.

Наравно, било је и противљења великих земљопоседника преко чијег земљишта је планирана изградња пруга, али су их надјачали интереси индустријалаца у покрајини Ланкашир која је остваривала огромне зараде у индустрији памука и део ње уложила у лобирање за будуће железничке правце.

Лондонска парна кочија Тревичика и Вивијана, приказана у Лондону 1803. године

Прва, привремена станица у Бирмингему био је Воксхол, али је убрзо премештена на Улицу Курзон, која је опслуживала линију за Лондон. Тиме је обезбеђена и прва станица за преседања путника који су ишли у Ливерпул, Манчестер или Лондон.

Иначе, историја железнице у Британији и Русији била је испреплетана још од проналаска парне машине. Руска реч за станицу је „вокзал” и потиче од руског изговора станице Воксхол у јужном делу Лондона. Делегација коју је у Велику Британију послао цар Николај I половином 19. века била је збуњена чињеницом да се свака композиција зауставља на овој станици, као и тиме да се на њој врши контрола карата. И тако су закључили да би свака станица требало да буде – вокзал ■ ***Н. М.***

Иако се оцем железнице сматра Џорџ Стивенсон, истина је да је прави отац парне локомотиве рударски инжењер из Корнвола, **Ричард Тревичик** (1771–1833). Његова парна локомотива повезла је први терет 21. фебруара 1804. године, из једног рудника у Корнволу. Упркос многим покушајима да се обогати (укључујући и боравак у рудницима сребра у Перуу), умро је као сиромах ■

„Ракета” Роберта Стивенсона из 1829. године

... И ЈОШ ПОНЕШТО

362. г. п. н. е. Битка код Мантинеје, у којој су Тебанци под вођством Епаминонде победили Спартанце
1190. Ричард Лавље Срце, Филип II Август и Фридрих I Барбароса кренули у Трећи крсташки рат
1456. почела османска опсада Београда Мехмеда II Освајача
1776. усвојена Декларација о независности САД у Филаделфији
1790. умро Џорџ Еверест, велшки истраживач и географ
1807. рођен Ђузепе Гарибалди, италијански револуционар
1865. објављена „Алиса у земљи чуда” Луиса Керола
1887. рођен др Коста Тодоровић, академик
1900. рођен Луј Армстронг, амерички џез музичар
1918. бољшевици убили цара Николаја II Романова и његову породицу
1934. умрла Марија Склодовска Кири
1941. Дан борца, годишњица седнице Политбироа ЦК КПЈ одржане 1941. године у Београду, у кући Владислава Рибникара, на којој је донесена одлука о оружаном устанку против фашизма
1943. почетак Курске битке
1950. почело емитовање Радија „Слободна Европа”
1992. умро Астор Пјацола, аргентински композитор

НАЦРТАО
Филип Франк

НАПИСАО
Жан Ван Хам

Ларго Винч

БИЗНИС БЛУЗ

III део

ЈЕДНОСТАВАН, АЛИ ДОВИТЉИВ СИСТЕМ, КАО ШТО ВИДИТЕ!
F.D. N.Y.

ЧЕЛИЧНА СТРЕЛА КОЈУ ИЗБАЦУЈЕ МОЋНА ОПРУГА СМЕШТЕНА У ЦЕВИ!

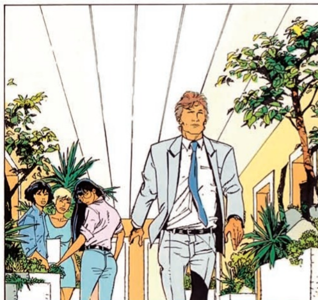

ДОМЕТ ОД НАЈМАЊЕ 50 МЕТАРА... А КО БИ СЕ ЧУВАО ЧОВЕКА СА ШТАКОМ?
ЈЕСТЕ ЛИ ГА ИДЕНТИФИКОВАЛИ?

МИ НИСМО, АЛИ ФБИ ЈЕСТЕ. ИЗВЕСНИ АШРАФ НАДЕР, НЕКАДАШЊИ ПРИПАДНИК ГРУПЕ АБУ НИДАЛ! ТРАЖИ ГА ВЕЋИНА ПОЛИЦИЈА НА ЗАПАДУ КАО ТЕРОРИСТУ И ПЛАЋЕНОГ УБИЦУ! ГАДНОГ СТЕ ЛИКА СРЕДИЛИ, ГОСПОДИНЕ ВИНЧ! ИМАЛИ СТЕ СРЕЋЕ!

А ДЕВОЈКА?

НЕМА ЈЕ НИ У ЈЕДНОЈ БАЗИ ПОДАТАКА! И ДАЉЕ ТРАЖИМО! МИСЛИО САМ ДА СТЕ ЈЕ ПОЗНАВАЛИ?
И ЈА САМ ТО МИСЛИО, ПОРУЧНИЧЕ! И ЈА САМ ТО МИСЛИО!

САМО МИ НИЈЕ ЈАСНО ЗАШТО ЈЕ ТАЈ НАДЕР ИЗИГРАВАО ЗЕЛЕНОГ СТРЕЛЦА, БОРЦА ЗА ЕКОЛОГИЈУ!
ЈА, НАПРОТИВ, МИСЛИМ ДА ПОЧИЊЕМ ДА СХВАТАМ! А ДА, КАД СМО КОД ТОГА, МОРАМ ДА ВАС ЗАМОЛИМ ЗА МАЛУ УСЛУГУ...

?

ДОЂАВАЛА СА МЕЛОУОВОМ! НЕК НАЂЕ НЕКОГ ДРУГОГ ДА ЈОЈ ХРАНИ ЏУКЕЛЕ!
МИСЛИМ ДА ЈЕ ТО ВЕЋ ГОТОВО, ГОСПОДИНЕ!

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ КАЖУ ДА ЈЕ ОТИШЛА НА КРАТАК БОРАВАК У ЛАС ВЕГАС СА ГОСПОДИНОМ ГАСОМ ФЕНИМОРОМ!

СА ФЕНИМОРОМ?! У ЛАС ВЕГАС?! ПЕНИ, ПОНОВО ЋУ ДА ВАС ПОЉУБИМ!
РАДИЈЕ НЕ БИХ, ГОСПОДИНЕ! ВАШ... АХМ... ПРИЈАТЕЉ ШВАЈЦАРАЦ ВАС ЧЕКА У КАНЦЕЛАРИЈИ!

ГЕРИ! БЛЕКИ! ПОЛАКО, ПСИ, ПОЛАКО!

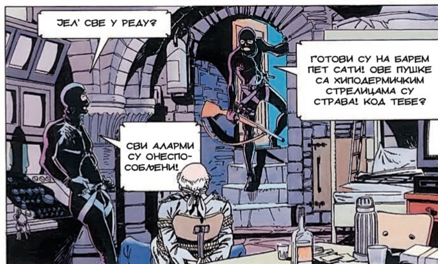
ЗБОГ ЧЕГА СТЕ ТАКО НЕРВ?

ЦВИИИ!

БОГА МУ...

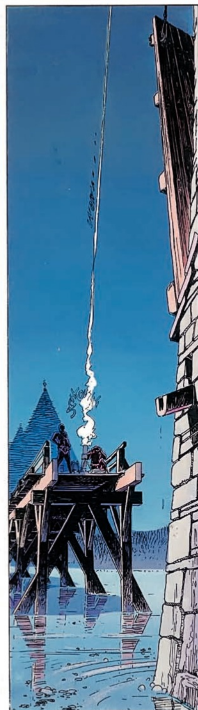
АИИ

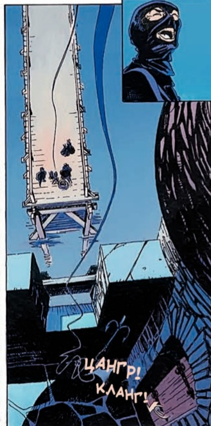
ХХХ...

ЈЕЛ' СВЕ У РЕДУ?
ГОТОВИ СУ НА БАРЕМ ПЕТ САТИ! ОВЕ ПУШКЕ СА ХИПОДЕРМИЧКИМ СТРЕЛИЦАМА СУ СТРАВА! КОД ТЕБЕ?
СВИ АЛАРМИ СУ ОНЕСПО-СОБЉЕНИ!

ЧИКИЦА СЕ ПОКАЗАО КАО ВЕОМА КООПЕРАТИВАН! АЛИ ЊЕГОВ ГАЗДА ЈЕ ОДНЕО ДАЉИНСКИ УПРАВЉАЧ ЗА ПОКРЕТНИ МОСТ!
МОРАЋЕМО ДА СЕ ИГРАМО АЛПИНИСТА!

ЦАНГР!
КЛАНГ!

ПАЗИ, СИМОНЕ, СЕТИ СЕ ДА НЕ ЗНАШ ДА ПЛИВАШ!
ХВАЛА ШТО СИ МЕ БАШ САД ПОДСЕТИО!

ПОТПУНО ЈЕ ЋАКНУТ ТАЈ ТВОЈ ФЕНИМОР! МОРА ДА ЈЕ МНОГО ЧИТАО „АЈВАХНОА" КАД ЈЕ БИО МАЛИ!
КАСНИЈЕ ЋЕМО СЕ БАВИТИ ЊЕГОВИМ ОПСЕСИЈАМА. НА ПОСАО!

ПОСЛУГА?
НА ОДМОРУ ЈЕ ДОК ЈЕ ГАЗДА ОДСУТАН! ПРОВЕРИО САМ!
29

У НАЧЕЛУ, СЕФ БИ ТРЕБАЛО ДА ЈЕ У ОВОЈ РАДНОЈ СОБИ!

ВЕРОВАТНО ИЗА ОВЕ СЛИКЕ, КАО ШТО ЈЕ ОБИЧАЈ!

ПОГОДАК!
?

ЗНАМ ОВАЈ МОДЕЛ: ТО ЈЕ „КРАМЕР-ТВЕЛПТ 38"! ЧВРСТ! АЛИ „К. Т. 38" ОБИЧНО ИМА САМО ДВА БРОЈЧАНИКА СА КУРСОРОМ! ОВДЕ ИХ ИМА ТРИ!
И ОНДА?
ВИДЕЋЕШ! УДАЉИ СЕ...

ЧЕКАЈ, НЕ ДИРАЈ ГА!...

ФИЈУУУ!

ЦИЈАНИД!
ЉУПКО, ЗАР НЕ? АКО ЖЕЛИШ МОЈЕ МИШЉЕЊЕ, ПРОВАЛНИЦИ СУ ВЕЛИКИ НЕЗНАНИ ЈУНАЦИ!

МОЖЕМО САМО ДА СЕ НАДАМО ДА ЈЕ ОВО ПОСЛЕДЊА ЗАМКА... ДОБРО, ИДЕМО НА ПЛОЧУ!
ТРЕБА ТИ ПОМОЋ?

ТИШИНА, ЛАРГО! ТРЕБА МИ САМО ТИШИНА И КОНЦЕНТРАЦИЈА! ДАМЕ И ГОСПОДО, ВЕЛИКИ СИМОН ОВРОНАЗ ЋЕ ВАМ ИЗВЕСТИ СВОЈ СЛАВНИ КОНЦЕРТ ЗА СЕЧИЦЕ И ГОРИОНИК У СЕФ ДУРУ!

ПРОБУДИ СЕ, ТАТИЦЕ! ГОТОВО ЈЕ!

СИМОНЕ, ТИ СИ ГЕНИЈАЛАН!
МДА, ЧИНИ МИ СЕ ДА ТО НИЈЕ ПРЕЈАКА РЕЧ!

АЛИ У ОВОМ СЕФУ НЕМА ЛОВЕ!? А ШТА ЈЕ СА МОЈОМ НАГРАДОМ ЗА РИЗИК?!
НЕ БУДИ СИТНИЧАВ, СТАРИ МОЈ! ПРАВИ УМЕТНИК РАДИ ЗА СЛАВУ!

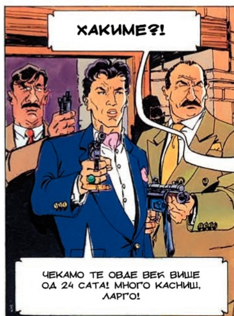

ТО ЈЕ ТО! УХВАТИО САМ ТОГ СТАРОГ РАЗБОЈНИКА!
МММ?
KAMASUTRA

ГЛЕДАЈ! ДУПЛИКАТ СВОЈЕРУЧНО ПОТПИСАНЕ ПОГОДБЕ КОЈОМ ЈЕ УСТУПИО СВОЈЕ ДЕОНИЦЕ У „ФЕНИКУ" ПРЕ ШЕСТ МЕСЕЦИ! А ДА ИМЕ КОРИСНИКА НИЈЕ ПОМЕНУТО, ШТО ЈЕ НЕПРАВИЛНО!
И, ШТА ОНДА?

ШТА ОНДА? ТО ДОКАЗУЈЕ ОНО ШТО САМ СУМЊАО! ФЕНИМОР ЈЕ САМО ОРУЂЕ У ОВОЈ ПРИЧИ О ПРЕУЗИМАЊУ! ФАСАДА, МАРИОНЕТА ЧИЈЕ КОНЦЕ ВУЧЕ НЕКО ДРУГИ!

ВЕРОВАТНО ЈЕ ФИНАНСИЈСКИ УЦЕЊЕН ДА ИГРА ТУ УЛОГУ. А ОНИ КОЈИ СУ ГА НАТЕРАЛИ ДА ЈЕ ИГРА ИСТИ СУ ОНИ КОЈИ МУ ДАЈУ МИЛИЈАРДЕ ДОЛАРА КАО ДА ИХ ВАДЕ ИЗ ШЕШИРА. ПРЕОСТАЈЕ ДА ОТКРИЈЕМО О **КОМЕ** ЈЕ РЕЧ!

ПА О ЛИБИЈЦИМА, ДРАГИ МОЈ!
?!!
3

ХАКИМЕ?!
ЧЕКАМО ТЕ ОВДЕ ВЕЋ ВИШЕ ОД 24 САТА! МНОГО КАСНИШ, ЛАРГО!

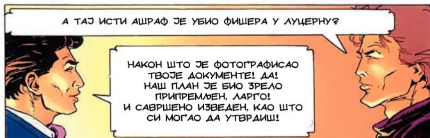

РАДИШ ЗА ЛИБИЈЦЕ? ТИ, ШЕИК ХАКИМ ВЕН ЗАЈЕД АЛ НЕИМИ?
ШТА ЋЕШ, ВОЛИМ НОВАЦ! А ПОШТО НЕ ПРИПАДАМ ВЛАДАЈУЋОЈ ПОРОДИЦИ, НАЖАЛОСТ НЕМАМ ПРАВО НА ДОЛАРЕ ОД НАФТЕ У СВОЈОЈ МАЛОЈ ОТАЏБИНИ!

АЛИ КАКВЕ ВЕЗЕ ИМАЈУ ЛИБИЈЦИ СА МОЈОМ „ГРУПОМ"? ЧЕМУ СВА ОВА ОГРОМНА ЗАВЕРА?
НИКАДА НИСИ ЧУО ЗА „GREY ACT", ЛАРГО?
НЕ МРДАТИ!

СТАРИ ЗАКОН ИЗ 1951. ГОДИНЕ КОЈИ ЗАБРАЊУЈЕ СВАКОМ ИНОСТРАНОМ ЛИЦУ ИЛИ ДРУШТВУ ДА КУПИ ВИШЕ ОД 50 ОДСТО НЕКОГ АМЕРИЧКОГ ПРЕДУЗЕЋА БЕЗ САГЛАСНОСТИ ЕКОНОМСКЕ КОМИСИЈЕ КОНГРЕСА! ЗАХВАЉУЈУЋИ НАШОЈ ЗАВЕРИ, КАО ШТО КАЖЕШ, КОНТРОЛИСАЋЕМО ПРЕКО 250 АМЕРИЧКИХ ДРУШТАВА, ТВОЈИХ И „ФЕНИКОВИХ", ЗА САМО ДВЕ МИЛИЈАРДЕ ДОЛАРА!

ФЕНИМОР ЈЕ ОДАБРАН ЗАТО ШТО ЈЕ БИО У БУЛИ И СПРЕМАН ДА ЗАТВОРИ ОЧИ КАКО БИ СПАСАО ОБРАЗ И ЗАМАК! ШТО СЕ ТИЧЕ ТВОЈЕ „ГРУПЕ В", ОНА ЈЕ БИЛА ИДЕАЛНА МЕТА ЗБОГ СВОЈЕ НАРОЧИТЕ СТРУКТУРЕ. ТРЕБАЛО ЈЕ УКЛОНИТИ САМО ЈЕДНУ ОСОБУ ДА БИ СЕ СВЕ ПРИГРАБИЛО: ТЕБЕ!
ОТУД ЗЕЛЕНИ СТРЕЛАЦ!

ИДЕЈА АШРАФА НАДЕРА! САВРШЕНО ПРИХВАТЉИВА ИДЕЈА У ОВОЈ ЗЕМЉИ НЕУРОТИЧАРА КАКО БИ СЕ УКЛОНИЛИ СВИ КОЈЕ ТРЕБА УКЛОНИТИ, А ДА СЕ НЕ ВИДИ УЗРОЧНО-ПОСЛЕДИЧНА ВЕЗА! ЧАК ЈЕ И ФЕНИМОР ИСКРЕНО ВЕРОВАО ДА МУ ПРЕТИ ЗЕЛЕНИ СТРЕЛАЦ!

А ТАЈ ИСТИ АШРАФ ЈЕ УБИО ФИШЕРА У ЛУЦЕРНУ?
НАКОН ШТО ЈЕ ФОТОГРАФИСАО ТВОЈЕ ДОКУМЕНТЕ! ДА! НАШ ПЛАН ЈЕ БИО ЗРЕЛО ПРИПРЕМЉЕН, ЛАРГО! И САВРШЕНО ИЗВЕДЕН, КАО ШТО СИ МОГАО ДА УТВРДИШ!

СКОРО ДО У ТАНЧИНЕ... ГДЕ ЈЕ МИКРОФИЛМ КОЈИ ТИ ЈЕ ПРЕДАЛА МЕЛАНИ ВАГНЕР?
КАКАВ МИКРО...
32

НЕМА ТОГА СА МНОМ, ЛАРГО! УЛОГ ЈЕ ПРЕВИШЕ ВЕЛИКИ!

ЊЕНО ПРАВО ИМЕ ЈЕ БИЛО РИФКА ШАРИМ И БИЛА ЈЕ АГЕНТ МОСАДА, ИЗРАЕЛСКЕ ТАЈНЕ ПОЛИЦИЈЕ! ПОСЛУЖИЛА СЕ ТОБОМ ДА МИ СЕ ПРИБЛИЖИ И ПОСТАНЕ МОЈА ЉУБАВНИЦА! А ЈА, КАО ИДИОТ, У ТОМЕ САМ ВИДЕО САМО СТРАСТ!

ТА ПРОКЛЕТА ШПИЈУНКА ЈЕ ПОТПУНО ОБАВИЛА СВОЈ ЗАДАТАК: УСПЕЛА ЈЕ ДА СНИМИ ЦЕЛОКУПНИ ПЛАН ЧИЈИ ЈЕ „ФЕНИКО” ДЕО! КАДА САМ КОНАЧНО ОТКРИО КО ЈЕ ОНА ЗАПРАВО, БИЛО ЈЕ ПРЕКАСНО: ЗА МАЛО НАМ СЕ ИЗМИГОЉИЛА КРОЗ ПРСТЕ!

ОНДА МИ ОБЈАСНИ! ШТА МЕЛИ ИМА СА СВИМ ОВИМ?

АЛИ, УМЕСТО ДА ПОЈУРИ КОД СВОГ ГАЗДЕ И ПРЕДА МУ ФИЛМ, НАПРАВИЛА ЈЕ ГРЕШКУ: ХТЕЛА ЈЕ ДА ТЕ УПОЗОРИ ДА ЈЕ АШРАФ НАДЕР ДОБИО НАРЕЂЕЊЕ ДА ТЕ УБИЈЕ! ПРЕТПОСТАВЉАМ ДА ЈЕ БИЛА ЗАЉУБЉЕНА У ТЕБЕ, ЛАРГО, И ТА ЈУ ЈЕ ГРЕШКА КОШТАЛА ЖИВОТА!

НО, МИКРОФИЛМ ВИШЕ НИЈЕ БИО КОД ЊЕ КАД СУ ПАНДУРИ ДОШЛИ ПО ЊЕНО ТЕЛО! У ТО САМ СИГУРАН. ДАКЛЕ, ЈЕДИНА МОГУЋНОСТ ЈЕ ДА ГА ЈЕ ДАЛА ТЕБИ!

ОСИМ АКО ГА НИЈЕ НЕГДЕ САКРИЛА!

ВВВРРРРРРР!

ТО ЈЕ МОГУ... **ШТА ЈЕ ОВО!?**

ВВВРРРРРРР! ФЛОП! ФЛОП! ФЛФЛ!

ХЕЈ, ТИ...

САДА, СИМОНЕ!

ФЛОП!

ФЛОП!

ТАРАТАТАТАТАТТ!

ГОРЕ, БРЗО!

ФЛОП! ФЛОП! ФЛОП!
А МОЈ МАТЕРИЈАЛ?
НАДОКНАДИЋЕ ТИ ГА ОСИГУРАЊЕ! ХВАТАЈ СЕ!

ШТО ЈЕ ЗАБАВНО У СВЕТУ ВИСОКИХ ФИНАНСИЈА!

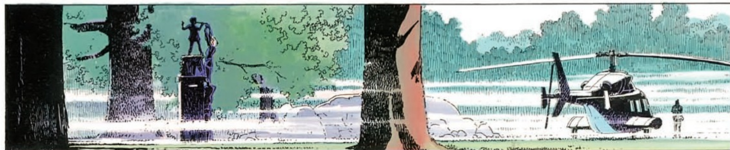

КРЕЋИ, ФРЕДИ!!!

ТАРАТАТАТАТАТТ!!!

ТАРАТАТАТАТАТАА!
ЈОШ БОЉЕ НЕГО У ДИЗНИЛЕНДУ!
ТАР!

ОДЛИЧНО, ФРЕДИ! АЛИ БИЛО ЈЕ ЗА ДЛАКУ!
ЈЕДВА САМ УСПЕО ДА НАЂЕМ ОВАЈ ПРОКЛЕТИ ЗАМАК! КАКАВ ЈЕ ДАЉЕ ПЛАН ЛЕТА?

ЦЕНТРАЛ ПАРК! МИСЛИМ ДА ЗНАМ ГДЕ СЕ НАЛАЗИ ФАМОЗНИ МИКРОФИЛМ!

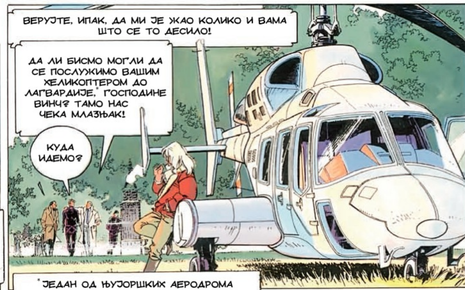

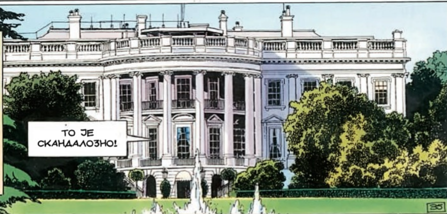

НАСТАВАК У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

Kotorski festival pozorišta za djecu

СВЕЧАНОСТ И МАШТЕ

Инсталација „Невидљиве вјештице" у Старом граду

Како један прекрасан град девет дана годишње успева да постане дечја царевина

Својим свечарским карактером фестивали су привлачни најширој публици, па тако и деци и младима, јер ове свечаности, у својим различитим облицима (верским, културним или сличним) служе управо да одговоре на посебне друштвене потребе, и део су људских активности хиљадама година. С обзиром на то, фестивали заузимају значајно место у историји позоришта, а можда нарочито у историји позоришта за децу и младе. Јер, осим што подстичу везе, оживљавају уметничко дело, култивишу међународне односе без обзира на политичке границе и омогућавају поређење, позоришни фестивали за децу и младе су и критичке скупштине где се пропагира право младих генерација на културу и уметност.

Которски фестивал позоришта за дјецу основан је 1993. године, управо у време рата на просторима бивше СФРЈ и тешких друштвено-економских прилика у земљи. У то време у смањеној Југославији носталгично се желело обновити много тога што је постојало у великој, па тако и Шибенски фестивал дјетета, на који позоришта из СРЈ у то време, због ратних (не)прилика, нису више имала приступ. Одлуку о оснивању једногласно је донела Скупштина општине Котор, на основу договора Савезног Министарства културе и министарстава Републике Црне Горе и Републике Србије. Фестивал је основан са циљем неговања позоришног стваралаштва за децу и афирмисања вредности створених радом и стваралаштвом у тој области, развоја естетског васпитања младих и подстицања дечјег стваралаштва уопште.

Иако је основан као југословенски (у исто време у Суботици је основан Међународни фестивал позоришта за децу), временом се све више отварао, укључујући прво све више регионалних, а затим и европских продукција, док је данас у правом смислу речи међународни. Како наводе иницијатори, Котор је одабран случајно, јер је „највише налик далматинским градовима"; али иако иницијатива није дошла из локалне заједнице, у њој је фестивал од почетка оберучке прихваћен и чврсто се укоренио. Такође, за време одржавања фестивала одабран је период близак ономе у којем се одржава Шибенски фестивал дјетета (крај јуна и почетак јула), па се тако Которски фестивал позоришта за децу традиционално одржава од. 2. до 10. јула.

Од тог судбоносног јула 1993, када се, на месту свега десетак корака удаљеном од зграде бившег Которског позоришта у којем је 1829. године изведена прва луткарска представа, родио Фестивал, постао је заштитни знак града Котора – „магичне кулисе" у једном од најлепших залива на свету. Фестивал се свечано отвара и затвара размењивањем кључева града, које градоначелник поверава представнику деце на десет дана, за време којих је све у граду посвећено њима.

Сам град, који представља пешачку зону по којој деца могу слободно и безбедно да се крећу, за време фестивала украшен је „public art" делима створеним за децу од деце. Такође, дечји жири оцењује представе, а деца су као волонтери укључена и у организацију фестивала и многобројне пратеће радионице и активности које се одржавају током целог дана.

Которски фестивал позоришта за децу карактерише

ПРИЈАТЕЉСТВА

Которски поздрав деци света

и тежња да фестивал буде дешавање везано за посебне људе, место и време, те да буде место сусрета, са просторима и приликама за разговоре, а не низ догађаја. Коришћењем разноврсних јавних простора за представе и радионице оживљава се сваки кутак града, а постављање занимљивих уметничких инсталација на многим градским трговима доприноси стварању уметничког окружења.

Када је у питању програмско усмерење фестивала, у првим годинама по оснивању готово потпуно су преовладавале илузионистичке и забављачке продукције, како домаће, тако и гостујуће. Извесно објашњење за ово могуће је пронаћи у друштвеним околностима у којима се фестивал тада одвијао – у времену рата, и духовног и материјалног сиромаштва, рађала се потреба да се створи другачији, паралелан свет, то јест илузија о постојању безбрижног, веселог и чистог живота. У последњим издањима приметан је програмски помак ка тежњи да се представе најзначајнији савремени правци када је у питању етика и естетика разноврсног позоришног израза.

Милош Кашћелан и Иван Врановић на отварању прошлогодишњег фестивала

Осим представљања и промоције аутора, продукција и трендова и подстицања професионалног развоја позоришне уметности за децу и младе, мисија фестивала усмерена је и ка стварању савремених вредности као што су: укључивање деце и младих са сметњама у развоју и других друштвено рањивих група, друштвено освешћивање дечјих права…

Ове године, 22. Фестивал у такмичарском програму представиће 12 позоришних продукција из Италије, Израела, Енглеске, Украјине, Бугарске, Чилеа, САД, Хрватске, Србије и Црне Горе, у жанровима у распону од класичног театра, луткарства, плеса, мјузикла, позоришта сенки до уличног перформанса. Ове, као и многобројне представе и остала дешавања (радионице, изложбе, концерти, књижевне и мултимедијалне вечери, еколошки програми итд.) у разноврсном пратећем програму, прилагођене су за узраст од најмлађег до тинејџерског.

Из португалске представе „Пролаз”

Између осталог, на Фестивалу ће, у оквиру књижевно-забавног програма „Читаоница под великим дрветом”, бити представљен роман „Чарна и Несвет” (Издавачка кућа „Пчелица”, Чачак), Угљеше Шајтинца, добитника награде „Политикиног Забавника” за најбољи роман за децу и младе у прошлој години, а гост ће бити и представник „Политикиног Забавника”, Петар Милатовић, заменик главног и одговорног уредника. Представљање добитника те значајне регионалне књижевне награде у оквиру фестивалских књижевних програма требало би да постане традиција којом ће кренути сарадња између „Политикиног Забавника” и Фестивала.

Которски фестивал несумњиво је утицао на квалитет позоришног стварања за децу у Црној Гори и шире, образовао и уметношћу оплеменио генерације младих Которана и временом постао угледна свечаност од општег значаја. Међународни профил Фестивала данас је потврда његове окренутости савременим позоришним правцима, међународној сарадњи и размени идеја људи различитих културних обичаја.

БРОЈКЕ

- више од 305.000 гледалаца на 50 места у Котору
- одиграно је 407 позоришних представа
- угошћено 2.500 уметника из 38 земаља
- представљено 15.000 деце кроз 645 уметничких програма

Которски фестивал позоришта за дјецу не мора да брине за будућност која га чека. Од самог почетка саздан је чаробном формулом од четири основна чиниоца који га чине изузетним: живи у једном од најлепших градова на свету, по својој природи је свечаност пријатељства и маште, позоришна игра му улива снагу, а деца чувају смисао. Шта ћете више! Пожелимо му од свег срца, на почетку 22. издања, дуг и племенит живот, и да буде још већи, и лепши, и бољи! И ма колико порастао, да увек остане велико дете ■

Маја Мрђеновић

Фотографије: Александар Калуђеровић, Далибор Шеваљевић и Душко Миљанић

Уређује
Славко Бован

ЛОГОГРИФНИ РЕБУС

4

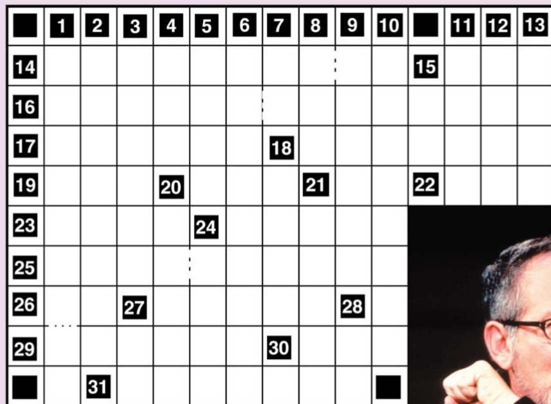

2

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

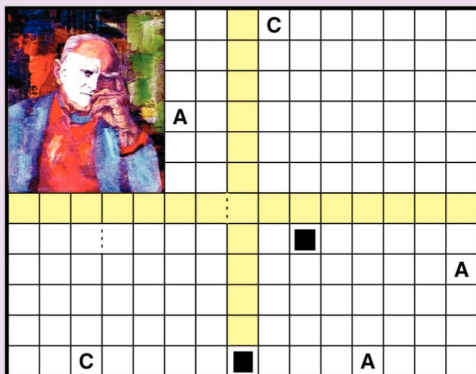
ВОДОРАВНО: 14. Скупити храброст, **15**. Скраћеница италијанске телевизије, **16. Амерички филмски редитељ са слике, 17.** Име глумца Шварценегера, **18**. Зелени драгуљ, **19**. Део хармонике, **20**. Америчка инвестициона банка (скр.), **21**. Велика сибирска река, **22**. Предигра у шпанском позоришту, **23**. Некадашња рукометашица, Каја, **24**. Разговетно, **25**. Америчка певачица, **26**. Иницијали писца Цанкара, **27**. Надимак глумца Милорада Мандића, **29**. Врста кобасице, **30**. Припадник германског племена, **31**. Развој, полет

УСПРАВНО: 1. Одвојити се од свега, **2**. Хладно оружје (умањ.), **3. Нови филм редитеља са слике**, **4**. Гле, ето, ено, **5**. Јелена или Данијела одмила, **6**. Староседелац Америке, **7**. Аутомобилска ознака за Трстеник, **8**. Грчко острво, Ипсос, **9**. Име фудбалера Инзагија, **10**. Писмена обрада теме, **11**. Фудбалски клуб из Мадрида, **12**. Језик париске улице и полусвета, **13**. Било кад, икад, **15**. Симбол брома, **18**. Чувени, славни песник, **20**. Ћушка, **21**. Сила, моћ, **24**. На оном месту, **27**. 13. и 19. слово азбуке, **28**. Основна тарифа (скр.)

УКРШТЕНИЦА ЗА СТРПЉИВЕ

У означена поља водоравно упишите име и презиме италијанског књижевника са слике, а усправно наслов његовог дела. Укрштеницу даље решавајте распоређујући речи из пописа и уцртавајући црна поља која недостају.

АГЕНЦИЈА, АЛАМАН, АНА, АРА, АРТ, АСТАНА, АТ, БАСЕН, БОКС, БОТА, ЕВА, ЕМА, ЕРА, ЖАНР, ЗАИР, ИК, ИНАТ, ИНАЧЕ, ИС, КАБЕ, КАРАЈАН, ЛАНАР, ЛЕО МАРТИН, ЛЕСОТО, МЕКСИКАНАЦ, МОА, МУЖА, НАСТА, НОСНИЦА, ОБИЧАЈ, РАНИТИ, РАСПОНИ, РАЦ, РИВАЛИ, РУ, САРАГЕ, СИБИЛА, СКОТ, СКРПИТИ, СН, СОСА, СТАНАРКА, СТРАНАЦ, ТАЛИБАН, ТН, ТНТ, УВО, УСНА, ФАЗЕ, ЦЕНТ ■

ПОМИЦАЉКА

Називе биљака помакните лево-десно како бисте у двема узастопним усправним колонама добили називе украсних биљака.

ШЕБОЈ
РОТКВА
ХРАСТ
БЕЛИ ГРАБ
ЛАДОЛЕЖ
ПИРЕВИНА
ЈАСМИН
КАРАНФИЛ

СКРИВЕНА УКРШТЕНИЦА

У укрштеници је неколико црних поља „скривено" словима. Откријте положај црних поља и прочитајте слова, па ћете добити презиме америчког глумца и редитеља ■

В	А	Ј	А	Р	К	А
А	Л	А	Р	С	Е	Н
Л	А	Н	А	У	Л	О
Н	Л	У	Н	Г	И	Л
С	К	А	К	А	Т	И
К	А	Р	А	К	А	С

РЕШЕЊА НА СТРАНИ 65

БАШ КАО НА ФИЛМУ

Поједина кинематографска остварења остаће упамћена по невероватним несрећама које су их пратиле. Многи су склони да их припишу некој врсти проклетства

АТАК НА АТУКА

За филм „Атук" вероватно нико није чуо, што је сасвим разумљиво с обзиром да се то кинематографско остварење до сада и није преселило на велико платно. А чинило се да ће то бити пун (биоскопски) погодак.

Малтене чим се 1963. године појавила књига „Јединствени Атук" из пера канадског писца Мордекаја Рихлера (1931–2001), Холивуд се заинтересовао за ово књижевно дело. Горко хуморна прича о поносном ескимском ловцу који настоји да се прилагоди животу у Торонту чинила се као одличан материјал за успешан филм.

Колико год невероватно звучало, Атук је дошао главе четворици глумаца: Џону Белушију, Сему Кинисону, Џону Кендију, Крису Фарлију

За прилагођени филмски сценарио, заснован на „Атуку", речи која на језику Инуита иначе означава деду, било је заинтересовано неколико холивудских студија. Наравно, Атук уместо у Торонту покушава да се снађе у Њујорку. Чим је Џон Белуши прочитао сценарио и одушевио се њиме, чинило се да је питање месеца кад ће се окупити филмска екипа и кренути са снимањем. Нажалост, овај славни амерички глумац и музичар 1982. године нађен је мртав. Однела га је дрога у тридесет трећој години.

Улога је потом понуђена Сему Кинисону, америчком стендап комичару, познатом по изузетно отровном хумору. Кинисон је чак снимио и једну пробну сцену, али пошто није био задовољан исходом, исцрпљивао је сценаристе и тражио да прераде већ готов текст. Напокон, кад су се 1992. године коначно поново упалили рефлектори и камере почеле да зује, екипа је примила тужну вест: Кинисон је погинуо у саобраћај-

ПРОКЛЕТСТВО НОСИ ЦРВЕНИ ПЛАШТ

Кристофер Рив (ни)је окончао живот као Супермен

у „Забавнику" смо већ писали о наводном проклетству које се надвило над филмовима о Супермену. Кристофер Рив, који је улогу овог суперхероја оживео 1978. године, окончао је као квадриплегичар, после пада с коња. Године 2004. умро је у педесет другој. Маргот Кидер, у улози новинарке Лоис Лејн, имала је нервни слом 1996. године, нашли су је сву прљаву и рашчупану како бесциљно лута улицама Лос Анђелеса. Ричард Прајор, који се појавио у трећем наставку филма о Супермену (1983), оболео је и потом умро од мултипле склерозе. А Џорџ Ривс, познат педесетих година 20. века као телевизијски јунак у улози Супермена, 1959. године умро је у четрдесет петој.

Иако неверне томе никад нису поверовале у случај, у званичном извештају стоји да је Брендон Ли случајно страдао 31. марта 1993. године, осам дана пре него што је окончано снимање филма „Врана" (1994), у коме је син славног Бруса Лија играо главну улогу. Брендон је имао само двадесет осам, а Брус тридесет две кад је умро.

Добро је позната прича о несрећи која је задесила Романа Поланског, редитеља филма „Розмарина беба" (1968). Као да су се поклопиле филмска и животна прича: Миа Фароу игра у „Розмариној беби" младу жену којој тек рођено дете одузима сатанистичка секта. Шерон Тејт, супругу Романа Поланског, која је била у осмом месецу трудноће, убила је дружина окупљена око Чарлса Менсона, на најбруталнији (сатанистички) начин.

Списак филмова на које је, наводно, бачена нека врста проклетства, ту се не окончава ■

ној несрећи. Имао је само тридесет осам година.

Две године касније почели су преговори са Џоном Кендијем. После два америчка, Атука је требало да оживи овај канадски глумац. На велику жалост, Кенди се изненада преселио на онај свет у четрдесет четвртој години. Умро је од инфаркта. А неколико месеци након Кендијеве смрти, изненада је испустио душу и Мајкл О'Донохју, писац и комичар. Прича каже да је О'Донохју проводио дане с Џоном Кендијем баш кад је овај читао сценарио за Атука.

Холивуд и даље није био спреман да одустане од ове приче. Улогу Атука понудили су Крису Фарлију, америчком комичару. Кад је чуо да је Атука својевремено пристао да игра Џон Белуши, Фарли се ниједног трента није двоумио, весело је прихватио улогу. Међутим, и он је изгубио битку и, баш као и Белуши, предозирао се и напустио овај свет у тридесет трећој. Фарлијев пријатељ Фил Хартман, спреман да прихвати епизодну улогу у „Атуку", такође је неочекивано умро, убила га је супруга.

Од снимања филма о овом ескимском ловцу Холивуд је напокон одустао, а велико је питање да ли ће неко уопште пожелети да му се икада врати.

БУНТОВНИК СЕЈЕ СМРТ

Да ли је и на филм „Бунтовник без разлога" (1955) бачено проклетство, како воле да тврде људи склони сујеверју? Иако се вероватно ради о пукој случајности, ипак је необично што су четири главна глумца из „Бунтовника" умрла на пречац.

Тридесетог септембра 1955. године Џејмс Дин је сео за волан нових кола. Јурио је друмом у „поршеу 550 спајдер" ка Салинасу, граду у америчкој држави Калифорнији, где је требало да учествује на ауто-тркама. Џејмс Дин био је познат по томе што је уживао у брзој вожњи, хоби због кога су многи страховали да ће му доћи главе. Баш тог дана, негде око пола четири, зауставио га је полицајац, написао му

Џејмс Дин остаће упамћен као бунтовник с разлогом

НАТО ПРЕТИ ДОН КИХОТУ

„Човек који је убио Дон Кихота", слично „Атуку", филм је који је почет, али никад није окончан. Орсон Велс (1915–1985), славни амерички редитељ и глумац, 1957. године покушао је да, на основу романа „Дон Кихот" великог шпанског писца Мигела Сервантеса (1547–1616), сними филм. Међутим, рад на филму од самог почетка био је оптерећен новчаним тешкоћама. Баш због тога, Орсон Велс прекидао је снимање да би се посветио режирању или глуми у неком другом филму. Умро је, а филм о витезу из Ла Манче остао му је недосањан сан.

Да ли ће Тери Гилијам заиста успети да оконча снимање филма „Човек који је убио Дон Кихота"?

„Човеком који је убио Дон Кихота" 2000. године почео је да се бави Тери Гилијам, британски редитељ, сценариста, глумац и један од чувених монтипајтоноваца. Једну од улога поверио је Џонију Депу. Ни Гилијаму се није посрећило. Док су снимали на једном од терена у Шпанији, чланови филмске екипе непрекидно су били „бомбардовани" НАТО авионима, који су им прелетали преко главе. Прича каже да су неки пилоти намерно летели што ниже, да би из што веће близине могли да виде познатог глумца Џонија Депа. Жан Рошфор (1930), француски глумац у улози Дон Кихота, имао је великих тешкоћа са здрављем, јер је озбиљно повредио кичму. На све то, филмска екипа доживела је и поплаву која им је из корена променила планове и уништила важан део опреме. Трошкови су били огромни, око шеснаест милиона долара, због чега се снимање није наставило наредних десет година. Иако је Гилијам 2009. године био спреман да продужи с радом на филму, само с другим глумцима, није нашао нове финансијере.

Гилијам не одустаје. Верује да ће рад на „Дон Кихоту" наставити средином септембра ове године.

казну и, уз опомену да смањи брзину, пустио га да настави с вожњом.

Отприлике два сата касније, Дин се поново препустио јурцању друмом. Сударио се с колима из супротног правца и, мада су кола хитне помоћи брзо стигла и превезла га у болницу, није му било спаса. Имао је двадесет три године. „Бунтовник без разлога" у том тренутку још није почео да се приказује у биоскопима.

Ник Адамс, Динов близак пријатељ, глумац који се такође појављује у „Бунтовнику", умро је под неразјашњеним околностима. Адамсово беживотно тело открио је његов адвокат 7. фебруара 1968. године. Као узрок смрти, у полицијском извештају, наведено је „ненамерно самоубиство". Адамс је имао тридесет седам година.

Мање од десет година након Адамсове смрти, избоден на смрт, откривен је глумац Сал Минео у уличици, близу стана где је живео. Разносач пице ухваћен је и осумњичен за убиство, оптужен да је злочин извршио из користољубља. Међутим, испоставило се да су код Минеа откривени новац, накит, као и кључеви од кола, што значи да разлог убиства није била пљачка. Његова смрт остала је тајна. Напокон, кад је ухваћен убица који је признао злочин, тврдио је да уопште није знао ко је Минео.

Четврта по реду била је Натали Вуд. Ова глумица, главни лик у филму „Бунтовник без разлога", преселила се на онај свет такође под неразјашњеним околностима. Требало је да новембра 1981. године на броду проведе викенд у друштву супруга Роберта Вагнера и пријатеља Кристофера Вокена, такође познатог глумца. Иако се у почетку тврдило да је случајно пала с брода и удавила се, случај је и даље под знаком питања. Натали Вуд имала је четрдесет три године.

ОПЕРА УСРЕД ПРАШУМЕ

„Фицкаралдо" (1982) је прича о Ирцу Брајану Свинију, званом Фицкаралдо, великом поштоваоцу музике, који долази до замисли да у Перуу, усред амазонске прашуме, изгради оперу. У једном тренутку смишља како да пребаци пароброд преко планине.

Главну улогу редитељ Вернер Херцог прво је поверио Џејсону Робардсу, који је после неколико месеци рада на филму оболео од дизентерије. Херцог је сценарио морао да прилагоди новом глумцу и да „баци" четири месеца већ утрошених на снимање. Улогу Фицкаралда поверио је Клаусу Кинском.

Филм се снимао у перуанској џунгли, екипа је од почетка имала невероватних главобоља. Пре свега зато што је те године владала незапамћена суша, што је чланове племена Амахуака нагнало да бескрупулозно нападају поједине чланове екипе, настојећи да се домогну неопходних намирница. У два наврата, док су се приватним авионима превозили људи из екипе, летелица се оба пута срушила, петоро је имало тешке повреде, један човек остао је парализован.

Од преко хиљаду статиста, многи су често побољевали и, чинило се преко ноћи, једноставно нестајали. Једног Перуанца, помоћног радника, ујела је змија отровница. Да му се отров не би проширио и путем крвотока захватио читав организам, несрећни човек је на лицу места тестером себи одсекао ногу.

Велике потешкоће правио је и Клаус Кински (1926––1991), глумац немачког порекла. Током читавог снимања непрекидно се бунио и незадовољство изражавао виком. Индијанци су били престрашени од толике буке и вике. У једном тренутку, кад им је све прекипело, Индијанци су свом поглавици наложили да се обрати Вернеру Херцогу. Поглавица је редитељу понудио да убије Клауса Кинског и да потом наставе да раде у миру.

Неким чудом, упркос силним потешкоћама, „Фицкаралдо” је успешно окончан, а на Канском фестивалу Херцог је проглашен за најбољег редитеља ■

В. Софреновић

Да се питао индијански поглавица, Клаус Кински не би жив дочекао крај снимања „Фицкаралда”

Цвркутање, уметност и вештина

Јесте ли се икад запитали чему служи рани јутарњи птичји пој?

Когод се ових топлих дана у освит зоре нађе унутар шумовите области биће запљуснут музиком великог хора од двадесетак и више различитих врста птица које као да се надмећу у натпевавању. За људско уво њихов пој је обична цвркутава галама, али свака птица понаособ у стању је да разазна присуство припаднице своје врсте, баш као што људи на скуповима у препуној просторији по гласу успевају да препознају неког ко им је познат.
Птице су, кажу природњаци, најгласније и најзаносније цвркућу с пролећа на лето. Продужетак трајања дана изазива хормонске промене које увећавају утицај на део мозга задужен за „производњу” песме. Али, једна од кључних функција песме јесте да се препознају њени делови, те поједине врсте прибегавају лукавству да би то оствариле. Велике сенице, на пример, имају репертоар од свега осам песама, али оне их певају на различитим местима широм своје територије. Научници верују како ове птице то раде да би увериле, у ствари заварале, супарнике да је њихова заједница много бројнија него што то на први поглед изгледа. То подсећа на тактику коју су примењивали припадници француске Легије странаца, који су приликом одбране својих утврђења постављали и мртве легионаре на положаје како би изгледало да су бројчано јачи.

Јутарње звезде

Освит зоре право је време за песму. Звук се боље преноси и даље чује, јер га не омета гужва и остали извори буке, а оскудна осветљеност и нижа температура ваздуха сигуран су знак да у близини има барем неколико инсеката који су пристојан доручак. Зора је и део дана који „штити образ” мужјака. Наиме, женке неких птичјих врста веома су несталне, па мужјаци морају да се увере да нису изгубили партнерку.

Зашто певају толико гласно?

Већина женки јаја полаже у зору, када одређену територију проглашавају за своју и спремне су да је жестоко бране како би сачувале легло. Бука и гласно запевање иду томе у прилог, што јутро чини најексплозивнијим делом дана. Женке многобројних врста, од плавих сеница до чворака, веома су промискуитетне и лако одабиру било ког мужјака који их заинтересује како би снеле његово јаје. Дакле, гласно певање служи како би се заштитило гнездо и право на љубавног партнера, а у случају престанка песме могло би да се догоди да се убаци какав супарник. Јер, није необично да мужјак који чува гнездо и женку буде приправан да украде партнерку другом мужјаку.

Свако „цвр, цвр” има одређену намену, сходно јачини звука и времену када се чује

Црвендаћи су прави ранораниоци. Ове птице имају велике, крупне очи што им омогућава да лакше уоче плен у густишу и стално певају током ноћи, поготово уколико се нађу близу уличних светиљки које привлаче инсекте.

Птице које се хране семењем последње се прикључују великом хору. То су зебе у баштама, жутовољке на пољима и црвене стрнадице дуж мочвара, канала и река.

Вештачко осветљење окупља хор плавих и великих сеница, црвендаћа и косова који рано певају под његовим утицајем. Али, уморне птице много су лакши плен грабљивцима.

Врхунац хорског певања настаје у шест сати ујутро. Тада се у шумама, пољима или око бара може чути хор од тридесетак и више врста птица, укључујући дроздове, звиждавке, косове, сенице, цариће и црноглавке како се надгласавају и певају свако своју песму.

Великооке врсте, попут дроздова, косова и црвенорепки, поред тога што рано певају, обично трагају за глистама и црвима који се појављују пре свитања.

Храниоци птица могу да одложе наступ хорова за отприлике двадесетак минута, додају природњаци, јер верују да ово одлагање повољно делује на успешност парења.

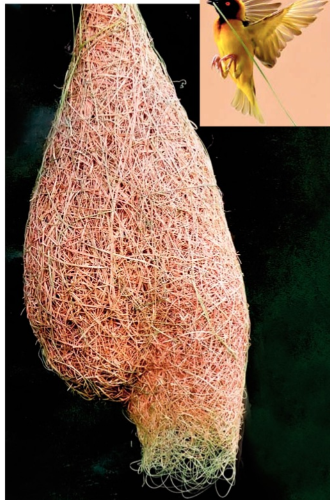

Мале птице, које се хране инсектима придружују се претходној заједници кад сване. Тада настаје невероватна граја црноглавки, врабаца, грмуша, звиждавки.

Почетак радног дана време је појачане вреве, па се самим тим гласност птичјег хора утишава. Градске ноћне птице певају гласније од својих сродника из шума и производе много више тонова ■

ДОМЕ, ВИСОКИ ДОМЕ!

Налик на куле аустралијских термита, висећа гнезда исплетена од траве сигурно су склониште и топли дом за птице

Вешти птичји ткач бира траву од које плете чврсто и безбедно гнездо

Није важно да ли је реч о уређењу дома, лову на плен, подизању потомства или завођењу животног сапутника, тек птичји ствараоци широм света често то чине на чудесан начин.

Ово висеће гнездо несвакидашње је грађевинско дело птице латинског имена Ploceus philippinus, житеља шума Африке и Азије. Творац је мужјак који је својим кљуном уплео дугачке нити траве и створио сигурно склониште и топли дом за породицу.

Гнезда, окачена на грани, налик на куле аустралијских термита које доминирају равничарским крајоликом најмањег континента, очаравају изгледом, а безбедан су дом својим станарима ■

С. Делибашић

Ко чита Политикин Забавник тај и зна

ТАЧНО ИЛИ ПОГРЕШНО

1 Воће мора темељно да се пере?

ТАЧНО

Оно што свака домаћица редовно чини и истиче као неопходно потврдили су и научници – свако воће пре употребе ваља добро опрати хладном водом. Хладна вода неће уништити хранљиве материје и витамине у воћу, нити ће оштетити танану грађу плода, какву имају рецимо малине, купине и јагоде, али ће очистити прашину и нечистоћу као и разне хемикалије којима је воћка прскана од времена цветања до очувања зрелог плода. Додуше, вода може да одстрани од 30 до 60 одсто хемијских средства с плода, што зависи од врсте воћа. Нажалост, уколико плод садржи микроорганизме, њих вода не може да спере јер је с њима воће сазрело ■

2 Појаву звезда падалица могуће је предвидети?

ТАЧНО

Астрономи кажу да су „звезде падалице” или персеиди небеске појаве које се дешавају у Земљиној атмосфери, тачније, то су чврста небеска тела, метеори и метеорити, који великом брзином улећу у Земљин ваздушни омотач и ту се загревају због трења у ваздуху. На овај начин ослобађа се електромагнетно зрачење и долази до стварања светлости видљиве људским оком. Али, исијавање светлости траје кратко, тела брзо изгоре и распрше се, тако да само мали број метеора падне на Земљу.

Одређених дана у току године метеора има много више него што је уобичајено. Ти дани су између 25. јула и 18. августа, када су на небу активни метеорски ројеви. Они настају кад Земља, на свом путу око Сунца, прође кроз простор испуњен остацима неког другог небеског тела. Тако је у тамним ноћима тих летњих дана могуће видети мноштво „звезда падалица”, чак 60 у једном часу. То су персеиди, најпознатији метеорски рој. Долазе из сазвежђа Персеј. Они су, у ствари, остаци комете 109P/Swift-Tuttle откривене 1862. године, која око Сунца обиђе једном у 130 година. Последњи пут виђена је 1992. године ■

3 Пивски стомак настаје од уживања у пиву?

ПОГРЕШНО

Прича да се од пива може добити на тежини, што је видљиво посебно у слабинском пределу па се та гојазност назива „пивски стомак”, стара је вековима. С разлогом.

Пиво, пиће које у просеку садржи 13 одсто алкохола, добија се алкохолним врењем из квасца, јечма, хмеља и воде, пуно је угљених хидрата, мањих количина беланчевина и аминокиселина, а литар пива има енергетску вредност као литар пуномасног крављег млека.

Ипак, научници су причу о „пивском стомаку” по ко зна који пут означили као мит. Последње истраживање по том питању спроведено је у Републици Чешкој, земљи познатој по добром пиву и правим пивопијама. После вишемесечног огледа коме су подвргнути жене и мушкарци различите старости и телесне грађе, дошло се до закључка да се телесна маса ниједном од учесника није повећала, нити је дошло до било какве промене у пределу струка ■

4 Венеција је град с највише мостова у Европи?

ПОГРЕШНО

Венеција, јединствени град у североисточном делу Италије, смештена је на 118 острваца у лагуни, на ушћу реке Бренте у Јадранско море, с предивним грађевинама и каналима уместо улица којима плове гондоле или их надсвођују прелепи мостови. Под заштитом је Унеска, има бројне називе попут „Краљица Јадрана”, „Град мора”, „Град мостова”. Сви називи одговарају овом прелепом граду. А када је реч о мостовима, Венеција их има тачно 400. Али Хамбург их има 2.500, док их у Бечу, Берлину и Амстердаму има 2.000 ■

С. Д.

FABER-CASTELL
since 1761
12 Colour GRIP
Wasservermalbare Farbstifte
Watercolour Pencils
EcoPencil
ERGONOMIC SOFT-GRIP-ZONE
wasservermalbar
water-soluble · aquarellables

НОВЕ РОКЕНРОЛ ДАМЕ

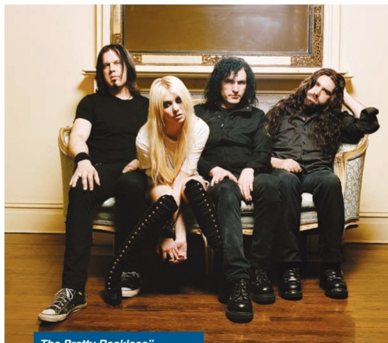
Три бенда који дрмају топ листама и за собом остављају сасвим добре песме. Три бенда која предводе рокенрол даме нове генерације. Три бенда... „The Pretty Reckless", „Halestorm" и „Paramore"

Неко искусан је рекао да жене покрећу свет (а фудбал, питам се ја?) што, признаћете, уопште није неистинита тврдња. Још када се при том покретању дотакну и рокенрола као племените вештине комуницирања међу људима, онда свашта може да се изроди. Џек Вајт свој последњи албум отвара песмом „Three Woman", у којој спомиње црвенокосу, плавокосу и бринету. У овом тексту је тај редослед мало измешан. Још од доба Мерилин Монро познато је да се плавуше најбоље забављају. Кренимо баш тим редом…

Лепо раскалашни

Веома привлачна, с добрим, сугестивним гласом, од малена разиграна (прву рекламу је снимила с три године), једна од звезда серије „Gossip Girl" (код нас преведене као „Трачара"), Тајлор Момсен (вокал, гитара) одмалена је сањала свој рокенрол сан. У јеку успеха поменуте серије (у којој је одиграла 88 епизода), ова плавуша решила је да свој сан спроведе у дело. Уз помоћ продуцента Кејтоа Кендвола Момсенова је 2009. године почела с окупљањем бенда који ће се кретати трагом рокенрол икона као што су Џоан Џет, „Харт" и „Нирвана". Ова плавуша више воли кожу од дијаманата, што је признаћете чудно, али је очигледно и да више воли чврст звук од поп-мелодијица којима су, уопште узев, власнице те боје косе (с часним изузецима) склоне. Чињеница је да јој је серија „Трачара" донела ниво препознавања који јој је био потребан да би „The Pretty Reckless" могли да буду запажени у старту. Уз Кејтоову помоћ и три члана новоокупљеног бенда: Бена Филипса (гитара), Марка Дејмона (бас) и Џејмија Перкинса (бубњеви), деби албум „Light Me Up" могао је да угледа светлост продавница и рачунарских екрана. Баш као што и сам назив сугерише, „Light Me Up" је скуп занатски сјајних песама, медиокритетске јачине, али с јасном и гласном поруком коју је једна од „трачара" желела да искаже. Нема ту никаквог пренемагања, ту има само снажних удараца од главе до плексуса, баш као што и њена несуђена менторка Џоан Џет воли.

Учестале турнеје само су потврдиле да слушаност синглова: „My Medicine", „Make Me Wanna Die" и „Miss Nothing" нису никако случајни. Уосталом, не би их Мерилин Менсон, „Guns'N'Roses" , „Evanesence" између осталих, водили као добро средство за потпаљивање на сопственим концертима. Био је то зналачки урађен

„The Pretty Reckless”

посао за више него убедљив деби-албум.
У току снимања материјала за наставак „The Pretty Reckless” саге, ураган Сенди је пролетео кроз Њу Џерси и уништио им опрему и снимке у студију. Као што и приличи правим борцима, колебања није било и Кејто је опет помогао (баш тако се зове и помоћник инспектора Клузоа, случајност или не?) и нових дванаест песама било је спремно и запаковано у овогодишњи албум „Going To Hell”. Још чвршћи него првенац (но, опет с неким очигледним музичким решењима), албум је дебитовао на петом месту „Билбордове” листе, сасвим довољно за још један поход на свет. Сада је јасно да су „The Pretty Reckless” избегли замку „исфабрикованог” бенда и да сасвим чврсто могу да стану иза свог рада. Покретљивост, експлозивност, (не)умерену еротичност (погледати спотове) главне актерке нико им не може одузети, а песме, као што се чуло, умеју да компонују и то крајње једноставно, баш као и сви остали значајни њујоршки бендови.

Жива олуја

Елизабет „Лизи” Хејл (вокал, гитара) прва је девојка којој је у последњих десет година успело да предводећи рок бенд (с хеви-метал утицајима), доспе на челно место листе синглова са песмом „Love Bites (So Do I)”. Њен млађи брат Арији Хејл, уједно и бубњар бенда „Halestorm” сасвим сигурно је поносан. Како и не би био – све године мукотрпног вежбања, усвиравања и писања песама исплатиле

„Halestorm” (фото – Фил Муци)

су им се, и то с каматом. Уз Џоа Хотингера (гитара) и Џоша Смита (бас), овај квартет из Пенсилваније прешао је дуг пут до заслуженог успеха и своје прве „Греми” награде за поменуту песму, а Лизи Хејл до свог ауторизованог модела „Gibson” гитаре. Многи ће се запитати „како и зашто” јер чињенично стање говори да сличних бендова има на хиљаде, међутим, питање је шта су ти бендови учинили да би доспели у жижу интересовања публике? „Halestorm” су непрестаним турнејама и уз стално објављивање нових албума стекли то право. Од истоименог деби-албума до другог „The Strange case Of…” протекло је три године, које су „Halestorm” искористили да обиђу планету и наступе свуда где може (и где има струје, него како). Уз све то они се одлично забављају нудећи публици своја виђења што неправедно заборављених, што хит-песама свих жанрова, обрађених на нов, крајње експлозиван начин, итекако својствен бенду. Два ЕП-а: „ReAniMate” и „ReAniMate 2.0” суштински су доказ тих тврдњи. Сумњам да се Лејди Гага и „Дафт панк” буне што се „Halestorm” на такав начин играју с њиховим песмама. Албуми снимљени на концертима: „Live In Philly” и „In The Live Room” још су један пример како Бринета и њена момчад умеју да „запрже” суочени с публиком која их безрезервно подржава. Олуја, нема шта!

Нови почетак

Када бих био злобан, име бенда „Paramore” (најмекшег по звуку од свих присутних) буквално бих превео као: „Још пара”, а то је оно чему ионако сви теже. Но, то заиста није тако, мада, када се боље размисли, „Paramore” предвођен црвенокосом Хејли Вилијамс (вокал) управо су објавили ремикс ЕП њихове најуспешније песма „Ain't It Fun” скинуте с њиховог четвртог (прошлогодишњег) албума названог по имену бенда. Тако да ипак, пара врти, а бенд свира у новој постави Тејлор Јорк (гитаре), Џереми Дејвис (бас) уз неизбежне пратеће музичаре, нудећи на новој турнеји „Monumentour” подсећање на претходне хитове и нови почетак садашњег трија.
Уз сада одсутну браћу Феро (Џоша и Зека), „Paramore” су, од оснивања бенда 2002. године, прешли крајње необичан музички пут. Свртавани међу емо, поп-панк, пауер-рок и друге жанрове, они су терали и дошли на своје већ деби-албумом „All We Know is Falling”. Преко наредних албума „Riot” и „Brand New Eyes”, „Paramore” су покорили публику на свим континентима и то ону најзахтевнију, тинејџерску, а и они мало старији (како се већ узме) нису остали имуни на један свеж и живахан бенд, који неуморно тера напред упркос свим променама састава.
Овај трио сасвим сигурно нема намеру да стане сада када су им се сва врата отворила. Ово нека буде само увод за следећа достигнућа бенда, а назив песме као што је „Misery Business” никако им не одговара, но то је већ нека друга игра коју црвенокоса из Мисисипија сасвим сигурно уме да одигра.
Ах, да… проверите поменуте… три рокенрол даме ■

„Paramore”

Уређује и илуструје
Давид Вартабедијан

ВРЕМЕПЛОВОМ У 1887. ГОДИНУ

ГРАД АНЂЕЛА И ДЕМОНА

За вернике, али и људе који верују у onostrano, Торино је прави избор

Када се упутити?
Пошто лежи на крајњем северу земље, Торино нема средоземну већ измешано континенталну климу. То значи да су лета врела, а јесени и зиме влажне, с честом маглом.
Чезаре Ломброзо (1835–1909), познати италијански криминолог, који од 1878. ради у Торину као професор судске медицине, заступа следећу теорију: претерано врела лета погубно утичу и подстичу најстрашније злочине. Ко год верује у његову теорију, боље му је да избегне летње месеце, за сваки случај. Мештани овог града кажу да је најпријатније доћи у септембру.

Шта понети?
Бар један пар удобних ципела за шетњу неопходан је за Торино, јер ваља табанати по овом граду. Због велике влаге, многобројне улице с продавницама и крчмама заштићене су надстрешницом, што умногоме олакшава боравак напољу. Саветује се да дошљак понесе и неки талисман који ће му послужити да отера демоне, духове и зле силе. Наводно, како многи верују, Торино је средиште сатанизма и црне магије.

Трошкови и новац?
Сваком ко допутује у Торино пријатељски се саветује да се потруди и све што може плаћа готовином. У граду је тренутно економски суноврат који је уследио после грађевинског процвата. Цене некретнина бележе велики пад, што као последицу изазива банкарску несигурност, нешто што житељи Торина осећају у свакодневном животу. Цене у овом граду отишле су у небо, због чега се лире, новац који је важећи, троше великом брзином.

Знаменитости града?
Много тога нуди се у Торину, посебно особама заинтересованим за уметност и историју. Тако, на пример, Галерија Сабауда може да се похвали веома богатом и значајном збирком уметничких дела. У истом здању смештен је и Египатски музеј, у коме се чува мноштво предмета из древног Египта. Сматра се да је у торинској збирци највећи број предмета који се могу видети изван самог Египта. Никако не треба заобићи Музеј криминалистичке антропологије Чезара Ломброза. Да би неко ушао у музеј неопходно је да добије дозволу од Ломброза, јер музеј није отворен за јавност. Међутим, имајући на уму да је професор познат као славољубив и прилично разметљив човек, готово је сигурно да ће одобрити посету. Добро је што ће се, ако неког већ пусти да уђе у просторије, Ломброзо постарати да посетилац добије и искусног водича. А збирка је пуна свакаквих чудеса, од лобања и посмртних маски различитих криминалаца до уметничких предмета које су урадили затвореници из тамница широм Италије.
Љубитељи музике уживаће у Театру Карињано, омиљеном састајалишту музичких сладокусаца Торина. Посетилац ће, ако му се посреће, имати прилику да ужива у диригентском умећу Артура Тосканинија (1867–1957), чије је прво извођење у Италији и забележено баш у Театру Карињани, годину дана пре него што се времепловом стиже у овај град.
У катедрали у Торину, здању из 15. века, чува се покров за који многи тврде да је тканина којом је био омотан Исус Христос. Нажалост, велико је питање да ли ће се посетиоцу посрећити да види овај покров, јер се он излаже само приликом посебних светковина. Последњи пут светло дана угледао је 1868. године, на венчању италијанског краља Умберта I (1878–1900).

Опасности које вребају?
Џепароши и ситни криминалци права су напаст, као уосталом и у свим већим градовима. Међутим, ко год је упознат с делом Чезара Ломброза биће у предности. Ломброзо, наиме, сматра да се криминалци, по изгледу, унапред могу препознати, што значи да их је могуће избећи. Ако дошљак налети на мушкарца великих и клемпавих ушију, ретке брадице и наглашене четвртасте вилице, из истих стопа треба да га обиђе у широком луку и склони му се с пута.
Све време ваља имати на уму да је Торино на лошем

Треба избегавати мушкарце изражених ушију, ретке брадице и четвртасте вилице.

гласу, јер је наводно демонски град. Зато не треба прихватати позиве на касне вечерње скупове било на којем месту које се налази у близини Трга Статуто. Ту се, наводно, налазе врата пакла.

Где преноћитии и наћи смештај?

У граду и даље има мноштво пристојних хотела, иако се у међувремену доста њих и затворило, пошто је част да се прогласи главним градом уједињене Италије Торино изгубио и 1864. године морао ту улогу да препусти Фиренци (Рим је постао престоница 1871). Промена статуса града умногоме је утицала на омиљеност Торина, јер се из њега иселила политичка врхушка, што је такође разлог за економски суноврат. Торино зато није више омиљено туристичко место, иако има много тога да понуди.

Иће и пиће?

У великом броју хотелских ресторана кухиња је и даље под јаким француским утицајем. Зато се дошљацима и саветује да им је боље да обедују у неком од градских ресторана, омиљених траторија. Треба пробати грисине, хрскаве хлебне штапиће за које кажу да су и настали у Торину, или можда јела од домаћег пиринча, као и укусни пилећи гулаш.
За особе мањег апетита саветује се да једу у кафеу „Норман” или „Сан Карло”, чије је унутрашње уређење већ празник за сва чула. У њима се нуде укусни залогајчићи од којих, већ на први поглед, почиње да вам цури вода на уста. Наравно, сваки залогај може да се залије одговарајућим пићем, по жељи. А ко жели да проба јединствену мешавину кафе, топљене чоколаде и шлага, нек сврати у „Ал Бичерин” на Тргу Дела Консолата.

Шта треба имати на уму?

У граду, независно једна од друге, постоје две сигурносне службе, полиција и карабињери. Ако се догоди неки злочин, припадници обе службе стижу на лице места и обично се посвађају чија је која надлежност. Зато све могуће сукобе треба сам решавати ■

В. С.

ТОРИНО ДАНАС

Важно пословно и културно средиште Италије, Торино је главни град покрајине Пијемонт у коме, са приградским

Египатске статуе само су мали део збирке Египатског музеја

насељима, живи више од два милиона становника. Смештен је на левој обали реке По. Заједно с Миланом и Ђеновом чини важан индустријски „троугао” Италије.
Овај град сматра се местом „рођења” савремене Италије 1861. године, кад је Торино проглашен престоницом државе и ту улогу играо до 1864. године. После тога као да посустаје, посебно кад је реч о архитектури, јер је изградњом нових здања и настанком нових улица нарушен дотадашњи склад. Иначе, Торино слови за најиндустријализованији град Италије, ту је аутомобилски гигант „Фијат”, као и многобројне друге фабрике.
Торино је и даље поносан на Египатски музеј, један од најзанимљивијих изван оног у Каиру. Ко жели да подробније упозна причу о уједињењу Италије, обавезна је посета Националном музеју у овом граду.
Оно што је и даље обавијено велом тајне јесте чувени торински покров који се брижљиво чува у Катедрали Светог Јована Крститеља. Нема коначног одговора на питање: да ли је та тканина заиста била и последња којом је био обавијен Исус Христос кад је разапет на крст. На покрову као да су оцртани обриси нечијег лика, за који многи тврде да је Божји син ■

ПОУКЕ ИЗ ЗЛАТНОГ ПРАГА

БОЉЕ ЖИВОТ НЕГО БЛАГО!

Мислећи да са дна бунара сија злато, служавка се претурила, а понизни Мордекај Мајзл ипак није желео да потроши благо на себе, већ је саградио синагогу, док за то време на дну Влтаве почива златна колевка...

Некада давно, на углу Семинарске и Карлове улице у Прагу дизало се здање у романском стилу. Био је то прави дворац. На истом месту данас се налази троспратница – хотел и ресторан – на чији се помен одмах надовеже и занимљива прича. У сваком случају, данашњи изглед зграде на поменутом ћошку другачији је од некадашњег. Језгро куће потиче из времена ренесансе, док је остатак у барокном стилу. Уско прочеље од два готово спојена прозора на сваком од три спрата врло је богато украшено. Некада су је називали „Код црвеног престола", по свој прилици, у знак сећања на једног црквеног великодостојника. Управо ту извесно време боравио је папски нунције Спинели. Захваљујући његовом угледу и звању, за њега је направљена посебна фотеља. Наводно, често се одмарао у раскошној црвеној наслоњачи која је сва била украшена златом.

У 15. веку кућу на углу називали су „Код позлаћеног точка", а затим, током следећег раздобља – „Код златног сунца". Јер, на прочељу између првог и другог спрата пролазник одмах опажа златно сунце.

Зов воде

Тако стижемо и до легенде о данашњем називу куће – „Златни бунар". Наводно, кућни бунар имао је увек савршено чисту воду. Будући да се никада није замутила, људи су почели да причају да је то свакако због чињенице што је на том месту скривено благо. Тачније, злато. И тако, једном згодом, знатижељна служавка, док је узимала воду из бунара, помислила је како је угледала нешто врло необично. Као неки одсјај... Нагињала се да би боље видела и одазвала се том златном позиву и у једном тренутку превише се нагнула. Пала је у бунар и удавила се!

Сачувани су писани трагови о томе да су приликом чишћења бунара на дну пронађене различите драгоцености. Било како било, стижемо тако до 18. века. Власници куће тада су Јан Версер и његова жена. Они су одлучили да украсе фасаду фигурама, радовима вајара Јана Олдриха Мајера. Да ли су можда претходно пронашли благо? Извесно је, желели су да јавно изразе захвалност Богу што су преживели епидемију куге 1714. године. Наложили су да се кућа украси. Да ли од пронађеног или на други начин стеченог блага, не зна се. Али није наодмет да се упитамо да ли су хтели да покажу како је добро трампити живот за благо.

У сваком случају, на прочељу има седам фигура у барељефу. На првом спрату, с леве стране, приказан је Свети Себастијан, кога је погубио цар Диоклецијан јер је хришћанима омогућио да побегну из Рима током велике заразе од куге. И заиста, када је у Риму 680. године подигнут олтар Светог Себастијана зараза је одмах престала. Заштитник од куге био је и Свети Роко чија се фигура налази с десне стране му је воду и хлеб и тако је на чудесан начин Свети Роко оздравио. На другом спрату приказани су Свети Вацлав и његов брат Болеслав, са друге Јан Непомуцки, а на средини Богородица. На трећем спрату, с леве стране, стоји фигура оснивача језуитског мисионарског реда Ињасија Лојоле, а десно је Франческо Северио, један од

Кућа „Код златног бунара"

прозора. Он је несебично помагао болеснима док се сам није разболео. Отишао је ван града да легне и умре на миру. Међутим, пронашао га је пас. Свакога дана доносио најодважнијих мисионара. Окружен пупољцима ружа, испод крова стоји лик Свете Розалије... Од 1983. до 1987. године кућа је у потпуности обновљена.

О бунару се више није говорило, осим што је на кући било исписано „Хотел ресторан Златни бунар”.

Три златника за зета

Сјајножути драгоцени метал, симбол сунчеве снаге, божанске природе и краљевског достојанства, својеврсни је јунак и многих других прашких легенди. У једној, некада давно, Јицак, угледни становник Јеврејске четврти, враћајући се у Праг кочијом, угледао је нешто светлуцаво у шуми надомак града. Зауставио је коње и кренуо ка тајанственом месту. Сакривши се иза великог стабла, приметио је да светлост допире са велике гомиле златника. Поред товара злата стајала су и два патуљка дугих брада. Стављали су златнике у вреће. Легенда не објашњава како се Јицак одважио, тек, иступио је пред патуљке и упитао коме припада све то злато.

„Теби свакако не!”, одговорио му је патуљак. Други је био љубазнији. Рекао му је: „Кад ти се кћерка буде удавала, постаће ти јасно коме припада све ово благо!”

Чини се да је те ноћи у шуми Јицака већ потпуно обузела нека врста златне грознице. Објашњење му није било довољно, те је упитао да ли би могли да се мењају за новчиће. Он ће им дати оне које има у џепу, а они њему три златника са гомиле.

Принцеза и пророчица Либуше, за коју се верује да је основала град Праг

Патуљци су пристали. Узео је три златника и на њихово место ставио три која је имао у џепу. Истог часа нестали су и патуљци и златници и све је утонуло у мрак. Јасно, Јицак није никоме ни једну једину реч рекао од онога што је видео и доживео.

Ипак, догађај му није давао мира. Већ ујутру везао је златник врпцом и ставио га испред куће, с намером да га повуче ако неко буде хтео да га узме. Али ко ће то бити? Тек увече туда је протрчао младић, зграбио златни новчић још пре него што је Јицак успео да се снађе. Исто се десило и следеће вечери. Међутим, трећег дана стари Јицак је ухватио младића за мишицу, унео му се у лице и упитао га зашто краде.

„Извините, господине, ни на крај памети ми није пало да помислим да чиним нешто лоше. Вратићу вам новчић.” Јицак се разнежио и позвао младића у кућу. Нахранио га је и напојио. Напослетку га је упитао како је само знао да ће испред његове куће наћи новчић.

„Већ три ноћи сањам исти сан. У сну ми је било јасно како морам да дотрчим до овог места и узмем новчић.”

Јицак је мислио да је све схватио. Младић је тај коме ће једнога дана припасти све злато. Мордекај Мајзл, тако је гласило име сневача, веома се свидео старом Јицаку. Отишао је до дечакове куће и, уверивши се да живи у беди, понудио му је да живи у његовој пространој кући и да му обезбеди школовање. Тако се млади Мордекај преселио у лепу Јицакову кућу. Младић је био паметан, весео и леп, па се Јицакова кћерка убрзо у њега и заљубила. Угледник је био срећан што може да се позабави приређивањем наступајуће свадбе.

Мајзлова синагога у прашкој Јеврејској четврти

Брак је почео складно и срећно, па ипак, Јицака је и даље тиштила помисао на злато. Та мисао није му давала мира. Не могавши више да издржи, повео је једног дана зета на место где је угледао патуљке и златнике. Обојица су тражили по шуми, али ни од патуљака, ни од златника, ни трага ни гласа.

Јицак је почињао у себи да се љути. Како је само могао да дозволи кћерки да се уда за једног обичног сиромашка? Постао је толико свадљив и бесан, неспособан да сакрије мржњу према зету, да су се Мордекај и кћерка иселили из њихове куће, бежећи колико их ноге носе. Мордекај се вратио у бедну кућу својих родитеља и покушао да обнови њихову стару гвожђарску радњу. У томе је успео. Постао је угледан трговац. Богат, али и даље понизан. Сиромашнима није наплаћивао робу, а често је бескућницима нудио оброк.

И онда је једног дана у његову радњу ушао човек који је затражио неколико већих предмета од гвожђа. Будући да није имао новаца, дао је власнику стари сандук и рекао да је то залог јер ће се на јесен вратити да плати дуг. Пролазили су месеци и године и купац никако није долазио по сандук. Напослетку је Мордекај решио да га отвори. Био је препун златника.

Ето, Мордекају је заиста припало све то богатство. Наравно, одмах је испричао тасту шта се догодило. Тада му је и таст отворио душу. Млади човек се преплашио. Шта ако се човек врати и потражи новац? Јицак га је убедио да неће јер је то био један од двојице патуљака.

Зет је ипак остао неповерљив. Није хтео да потроши новац за себе, већ је саградио синагогу која је понела његово име. Мордекај Мајзл почива на Старом јеврејском гробљу у Прагу.

Тајна са дна реке

Прича се да је легендарна чешка принцеза и пророчица Либуше, кад је родила првог сина, одлучила да новорођенче стави у златну колевку. Обдарена моћима проницања, одлучила је да колевку баци у рибњак испод Вишеграда онда када дечак буде прерастао тај креветац. Тако је и било. Када је дечак стао на ноге, принцеза је бацила златну колевку изговарајући пророчку реченицу: „Колевка ће остати на дну Влтаве све док се у Бохемији не буде родио достојан владар!”

Пролазили су векови. Нико није видео колевку од злата. Све док једне ноћи последња принцеза из рода Пшемисловића, краљица Елизабета, није донела на свет малог Венцеслава (1316–1378), онога који ће постати Карло IV, краљ Бохемије и Римског царства. Колевка се појавила готово изненебуха. Прича доноси још једно изненађење. Краљица Елизабета није знала за пророштво принцезе Либуше. Наставила је да у златној колевци љуља свог сина. Није ни примећивала да колевка и дечак расту заједно. Временом, колевка се претворила у широки лежај на којем се одмарао цар. После његове смрти кревет је нестао. Тако се завршава и мит о златној колевци. Креветац се наводно вратио на дно реке Влтаве. Да ли некога чека, и кога, можемо само да замишљамо. И чувамо ову причу, да би неко други, једнога дана, на њу могао да се надовеже ■

Мирјана Огњановић

ИСТИНСКИ ДОБРА УМЕТНИНА

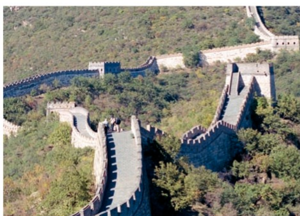
Можеш ли да објасниш тачно значење израза ремек-дело?
МИЛИЦА,
Нови Сад

Израз ремек-дело користи се у нашем језику да би се означавало неко савршено, узорно, истински добро, врхунско, мајсторско остварење. Израз се обично употребљава када је реч о вредном уметничком делу – књижевном, музичком, сликарском, вајарском, грађевинском стваралаштву или пак о остварењу природе. Такво објашњење налази се и у „Речнику Матице српске”, уз наведене примере да су ремек-дела, рецимо, роман „Рат и мир” руског књижевника Лава Николајевича Толстоја, слика „Мона Лиза” славног Леонарда да Винчија, „Рапсодија у плавом” америчког композитора Џоџа Гершвина или Кинески зид, дело хиљада људских руку, као и Нијагарини водопади које је створила природа.

Реч „ремек”, прва у изразу, потиче из мађарског језика и примењује се на опис уметничких дела, а значи нешто изванредно, истински добро, вредно признања, мајсторско дело савршене израде и изванредног квалитета.

Исто значење речи примењује се и у нашем језику. Ипак, има неких језичких стручњака који сматрају да је реч „ремек” повратничка, односно да смо је преузели од Мађара, али да су је они пре тога примили од нас Словена. Претпоставља се да је реч „ремек” изведена из старословенског „ремесло”, што значи „вештина, занат”, на шта указује реч истог значења у руском језику или старински назив „ремесленик” за „занатлију, рукотворца”.

Било како било, тек спајањем позајмљенице и речи „дело” настао је јединствен израз који обједињује мноштво објашњења за неку уметнину ■

Чудо милиона руку – Кинески зид

„Мона Лиза” за сва времена

ПОНОЋНО СУНЦЕ

Да ли је тачно да на Северном полу Сунце сија и у поноћ? У питању је опклада,
МИРЈАНА
Београд

На крајњем северу Земљине кугле, током дугих месеци арктичког лета, Сунце никада не залази у потпуности, тако да је тај кутак планете у неком стању трајног сутона. Природна појава, по имену беле ноћи, најбоље може да се уочи и посматра на Исланду и неприступачном норвешком архипелагу Лофотену, где Сунце „путује” дуж хоризонта целе ноћи, сутон долази у поноћ, а дан свиће у три ујутру. На тај начин арктичко летње Сунце становницима овог дела Земље обезбеђује 24 часа дневне светлости јер, чак ни када зађе, није довољно мрачно да би се виделе звезде. Очевици тврде да Сунце једва да нестане иза хоризонта пре него што се поново појави ■

Сунце сија, Месец греје...

НОЋЕЊЕ ЗА ПАМЋЕЊЕ

Моје питање вероватно је неуобичајено, али занима ме која је највиша цена за ноћење у неком отменом хотелу.
ЈОВАН,
Панчево

Отмена летовалишта у свету у која одлазе познате личности обилују заиста престижним, раскошним и веома, веома скупим хотелима. Цена ноћења по особи може да се креће од неколико хиљада долара, колико кошта соба у неком од хотела у Дубаију у Уједињеним Арапским Емиратима, до неколико десетина хиљада долара, колико треба издвојити за краљевски апартман на осмом спрату хотела „Председник Вилсон” у Женеви у Швајцарској. Он садржи дванаест раскошних соба, исто толико купатила, сто за билијар, клавир, теретану, приватни лифт и терасу. Рекло би се да ноћење у неком од ових хотела сигурно остаје у (доживотном) памћењу ако ни због чега, оно сигурно због цена ■

СМРТ ОД СТРАХА

Желео бих да знам шта заправо значи израз „умрети од страха”? И занима ме да ли од страха стварно може да се умре или се само тако каже?
ПЕТАР
Велика Плана

Научници са америчког универзитета у Бингхемтону недавно установили да од страха заиста може да се умре. Наиме, стресне ситуације којима смо свакодневно изложени могу да доведу до инфаркта, па и до смрти. У тренуцима изненадног шока, или као последица напетости која дуже траје, тело лучи хормоне који утичу на покретање бактерија

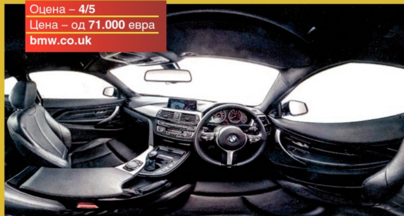

БМВ „М4”

У данашње време право мерило на основу кога можете да претпоставите да ли је неки производ модеран јесте то да ли има или нема сопствену апликацију. Модел „М4” има чак две. Уз њихову помоћ моћи ћете да приступите својим налозима на друштвеним мрежама, да стримујете музику, а помоћи ће вам и да нађете свој аутомобил уколико заборавите где сте га паркирали. Ипак, најкориснија ствар коју ове апликације могу да ураде јесте да приказују телеметријске податке са мотора вашег возила и да вам предложе начин на који би требало да возите уколико желите да уштедите новац, гориво, или време. Тестови показују да је могуће уштедети и до неколико литара горива на сто километара. Рачунар у овом аутомобилу веома је лак за коришћење, брзо исписује све меније, а свим могућностима приступа се окретањем само једног дугмета, при чему на десном делу екрана можете у сваком тренутку да пратите мапу сателитске навигације. Такође, на тесту није било никаквих прекида током коришћења података са „Гугл мапа”. Рачунарски систем у аутомобилу има и уграђен претраживач Интернета који није превише добар, али ће вам бити од помоћи уколико неки податак морате хитно да нађете. Када навигационом систему задате жељено одредиште навигацију можете да пратите и на HUD (скраћеница од: „дисплеј за усправно држање главе”) који ће пројектовати упутства на стаклу ветробрана, као и разне друге корисне податке и меније, што ће вам омогућити да поглед увек задржите на путу испред себе. Током вожње, камере на возилу снимају саобраћајне знаке и пројектују највећу дозвољену брзину, као и брзину којом се крећете. Камере ће, уз помоћ радара на возилу, пружати и помоћ приликом паркирања, при чему ће објекти којима се приближавате бити наглашени бојом на екрану – од зелене до црвене, у зависности од тога колико сте им близу. „Бе-ем-веова” понуда можда није превише инвентивна, као на пример „Мерцедесова”, али сви системи раде савршено ■

Оцена – **4/5**
Цена – од **71.000** евра
bmw.co.uk

БРЖИ ЗВУК
Модел „М4” омогућава стримовање музике из огромног броја музичких база и приступ многобројним интернет радио-станицама

Запремина мотора	**2.979 cm^3**
Снага мотора	**431 КС на 5.500 об/min**
Потрошња	**8,8 l/100 km**
Убрзање 0–100	**4,3 s**
Димензије	**4,7 x 1,9 x 1,4 m; 1.612 kg**

ЛЕКСУС „LS 600H”

Са панелима од ораховог дрвета и пресвлакама од коже, „LS 600H” пре оставља утисак неке господске, имућне куће, него аутомобила. Ипак, испод све те старинске елеганције налази се најмодернији хибридни бензинско-електрични мотор – веома сличан оном који има „Тојота Приус”. Можда ће вам се са еколошког гледишта учинити да је спој електричног мотора и петолитарског V8 чудовишта прилично узалудан покушај (иако овај мотор троши свега 8,4 литра горива на 100 km), али инжењери га и нису пројектовали зато да би спасавао планету. Све у свему, возило се креће брзо и тихо. За разлику од бензинског, електрични мотор који црпи снагу из батерије која се пуни окретањем точкова, може да постигне највећу снагу истог часа када притиснете папучицу за гас. То значи да, уколико желите да овог 2,8 тона тешког колоса муњевито ставите у погон, нећете морати да чекате да бензинац достигне највећу снагу преноса. А с обзиром на то да је у питању лимузина, одсуство буке током коришћења електричног мотора пожељна је особина овог возила. И највећи део технолошких новотарија у овом аутомобилу има за циљ да пригушује звук машине – од свих аутомобила описаних у овом тексту, у „Лексусу” ћете се осећати најизолованије од спољашњег света, чак и на најпрометнијим улицама и аутопутевима. Радар постављен на возило довољно је осетљив да може да открије сваког појединог пешака, пратиће кретање возила и упозориће уколико почнете да се престројавате из траке у траку а да при том нисте обратили пажњу на „мртве углове”. Слаће и податке систему за спречавање судара који ће аутоматски укључити кочницу ако упаднете у опасност, као и сигурносним системима који се укључују у тренутку када судар није могуће избећи. С друге стране, рачунар уграђен у аутомобил није ни превише „паметан”, ни превише једноставан за употребу. Управља се преко малог џојстика који није баш тачан па ћете имати доста мука покушавајући да одаберете жељену опцију на екрану. Због тога ћете губити време и живце, борећи се да укључите неку од веома занимљивих могућности које ово возило нуди ■

Оцена – **3/5**
Цена – од **125.000** евра
lexus.co.uk

ДОПУНСКЕ АПЛИКАЦИЈЕ
„LS 600H” можете побољшати уградњом апликација које ће вам пружити приступ подацима и радио-станицама широм света

Запремина мотора	**4.696 cm^3**
Снага мотора	**389 КС на 6.400 об/min**
Потрошња	**7,1 l/100 km**
Убрзање 0–100	**6,2 s**
Димензије	**5,2 x 1,9 x 1,5 m; 2.815 kg**

АУДИ „А8”

„Ауди А8” има веома сведен дизајн и веома је складан. Свако дугме, свака полуга и прекидач у аутомобилу ергономски су направљени и пажљиво осмишљени. На пример, с обзиром на то да је ручица мењача пљосната и подсећа на ручицу за подешавање гаса на броду, дизајнери су претпоставили да ће она бити и место на којем ће возач најчешће одмарати једну руку. Због тога су сви дугмићи за команде које се најчешће користе у возилу смештени тако да их је могуће притиснути не померајући руку са мењача. Исто начело искоришћено је и за интуитивни „Ауди конект” систем којим се подешавају параметри вожње, сателитска навигација и мултимедијални садржаји. На пример, могуће је убацити адресе и друге одреднице тако што ћете прстом исписивати слова и бројеве на плочици осетљивој на додир. Тај систем ће вам уштедети време, у поређењу са окретањем главног дугмета, а при том неће имати ни муке са дешифровањем на брзину нажврљаних слова. Када кола крену, на поменутој плочици појавиће се бројеви од 1 до 6 чијим притискањем можете веома брзо да одаберете меморисану радио-станицу. Навигациони систем преко HUD се пројектује на стакло ветробрана, а уз то, на стаклу ће се појавити упозорења уколико се превише приближите аутомобилу који се налази испред вас. Ускоро ће се појавити и апликација која ће вам саветовати којом брзином би требало да се крећете уколико желите да избегнете заустављање на следећем семафору, што ће допринети уштеди горива. У аутомобил је уграђена и камера са углом снимања од 360° која бележи радарску слику свега што се налази око возила и ствара приказ из птичје перспективе, због чега паркирање постаје веома лак задатак. За разлику од других возила из овог текста, релативно мали мотор „А8” од 3 литра троши дизел гориво, а „Аудијеви” инжењери постарали су се да све предности тркачких мотора који су побеђивали болиде са бензинским моторима на целодневним тркама пребаце и у серијску производњу. Уколико то желите, мотор може да буде штедљив и тих, али и сурово брз, док ће вам систем погона на сва четири точка пружити осећај да сте прилепљени за пут ■

ПРАЋЕЊЕ САОБРАЋАЈА
У будућности, „Аудијеви” модели имаће систем који ће саветовати возачу којом брзином би требало да вози уколико жели да избегне чекање на следећем семафору

Запремина мотора	**2.967 cm³**
Снага мотора	**255 КС на 4.000 об/мин**
Потрошња	**5 l/100 km**
Убрзање 0–100	**6,1 s**
Димензије	**5,3 x 1,9 x 1,5 m; 2.585 kg**

Оцена – **4/5**
Цена – од **78.500** евра
audi.co.uk

МЕРЦЕДЕС „S500” AMG L

Ово је сигурно једно од најнапреднијих возила данашњице. Већ на први поглед, раскош коју овај аутомобил нуди оставља без даха. Распршивачи освежавају унутрашњост мирисима по жељи корисника, седишта нуде могућност масаже вулканским камењем, а звучни систем репродукује музику невероватно добро. Чак и када одстраните све те површинске ексклузивне особине, „S500” је и даље километрима испред својих ривала. Вештачка интелигенција је обележје свега што се налази у овом аутомобилу. Две камере смештене иза главног ретровизора снимају пут испред возила, скенирајући га, након чега шаљу податке о улегнућима и опасним рупама. Када је откривена рупа, читава шасија се аутоматски нагиње на једну страну чиме се смањује удар, те ће вам се чинити да аутомобил лебди изнад рупа, не додирујући их. Ове камере прате и кретање возила која се налазе испред вашег аутомобила: рачунар ће приметити ситуацију која би могла да се заврши сударом много пре вас, те ће укључити кочницу и сигурносне системе. Уколико не реагујете сами, возило ће аутоматски покушати да избегне судар. Током ноћне вожње ради камера смештена на предњем делу возила. Открива људе који прелазе пут и аутоматски их упозоравати аблендовањем, док ће, ако животиња истрчи пред возило, упозорити само возача, да се животиња не би уплашила и укочила. „S500” има и систем „Дистроник плус” за аутоматску вожњу. Овог робота-возача можете да укључите на аутопутевима, а он ће успешно пратити кривине несмањеном брзином, не напуштајући траку, и успоравати тек када наиђе на спорије возило. Било би потребно још много страна за описивање свих технолошких новитета уграђених у „S500”, попут упозорења када се у „мртвом углу” затекне неко возило, камере са углом снимања од 360°, система за аутоматско паркирање… Надајмо се да је „Мерцедес S500” смер у ком се креће аутомобилска технологија будућности ■

ПРЕЦИЗНО ПАРКИРАЊЕ
Приликом паркирања „S500” користи камере постављене са свих страна возила за приказ из птичје перспективе, као и слику са камере постављене на задњој страни возила

Запремина мотора	**4.663 cm³**
Снага мотора	**456 КС на 4.000 об/мин**
Потрошња	**8,6 l/100 km**
Убрзање 0–100	**4,8 s**
Димензије	**5,2 x 1,9 x 1,5 m; 1.915 kg**

Оцена – **5/5**
Цена – од **110.500** евра
mercedes-benz.co.uk

Вожња у будућност

Какву технологију бисте могли да затекнете у моделима аутомобила у будућности? Погледајте шта нуде „најпаметнији” модели данашњице и покушајте да наслутите како ће изгледати за десетак година.

Желите да знате какве ће особине имати аутомобили у будућности? Можда није потребно да превише маштате, већ да погледате шта све нуде технолошки најопремљенији аутомобили данашњице. Произвођачи претрпавају најновије моделе технолошким достигнућима која ће се можда ускоро наћи и у нешто јефтинијим возилима. Од аутоматског управљања до камера са углом снимања од 360° и ноћног режима вожње. Погледајте шта нуде 4 технолошка чуда и моћи ћете да претпоставите како ће изгледати вожња у будућности.

Краљевски апартман Код председника

ТЕЛЕФОН ОД КОЦАКА

Драги „Забавниче”, чуо сам да постоји мобилни телефон на којем сваки део може да се замени и да, када се један део поквари, власник не мора да носи телефон у сервис. На основу онога што ми је друг испричао, изгледа као да је телефон направљен од нечега што личи на Лего коцке. Чини ми се да је то немогуће...

РЕЉА
Београд

Изгледа да ће бити могуће! Јер, још једна занимљива замисао о новим паметним телефонима стиже из Холандије. Наиме, пошто се испоставило да је поправка оштећене камере на његовом телефону била немогућа, дизајнер Дејв Хакенс почео је да размишља о решењу чија би суштина била лака замена делова, прилагођавање потребама корисника, али и дужи век трајања телефона. Зато је предложио својеврсни модуларни приступ, пригодно назван Phoneblocks (телефонски блокови, коцке, цигле). Сви делови тог телефона заправо су појединачни блокови који се, управо као Лего коцке, слажу у целину. Треба вам јача батерија, мања камера, другачији дисплеј, бољи звучник? Ништа лакше! Само скинете један блок (једну циглицу) и ставите други. Сазнавши за Хакенсов нацрт, развојни тим Гугла одлучио је да се позабави сличним нацртом... Укратко, серијска производња и продаја модуларних телефона почиње 2015. године ■

Сви делови овог телефона заправо су појединачни блокови који се, управо као Лего коцке, слажу у целину. Сад је развојни тим Гугла на потезу.

КАД СУДИЈА ЦРТА ПО ТРАВИ

Са другарицама нетремице пратим Светско првенство у фудбалу, па ме занима какве то боце са спрејом носе судије и чему тај спреј тачно служи.

ИРИС РАДОШ
Београд

У случају казненог ударца судија одмерава раздаљину између лопте и гола користећи уобичајен начин, бројећи кораке. Сваки казнени ударац представља опасност, односно прилику за гол. Али, ту је и једна новост. Судија исцртава линију на трави како би избегао да у општем метежу та раздаљина буде смањена и ударац изведен са места које он није одредио. Дакле, спрејом обележава линију на трави. Због тога са собом носи бочицу коју сте ви љубитељке фудбала, гледајући Светско првенство у Бразилу, већ приметиле. Састав течности чине вода, мешавина изобутана и пропана и, поврх свега, ту је и емулгатор који прави пену. Линија од пене видљива је на трави бар један минут, а у року од три минута – испари. Не оставља траг, без обзира на временске прилике ■

Нема више лажи и превара, бар кад је реч со слободним ударцима у фудбалу.

и стварање плака (наслага), до тада залепљеног у крвним судовима. Тај плак, кога су створиле бактерије, улази у крвоток и прети да зачепи крвне судове, самим тим и изазове срчани или мождани удар. Оба инфаркта, доказали су стручњаци, следе пошто људски организам излучи већу количину хормона катехоламина који се ослобађа после великог замора и напетости ■

Сцена из познатог филма „Психо”

ПУЦАМ, НЕ ПИТАМ!

Слушам два старија човека у градском превозу која се очигледно присећају ратних дана и помињу „мртву стражу”, а ја не знам шта то значи.
МАРКО Ј.
Београд

Појам се користи за стражу, кад се штите одређене особе или објекти од стратешке или политичке важности, обично у посебним околностима, као што је ратно стање, тероризам. Кад се ради о „обичној” стражи, ватра може да се отвори само ако је непосредно угрожен живот особе на стражи. А на мртвој стражи испаљују се два хица упозорења, трећим метком пуца се у нападача или особу за коју се процени да може да буде опасна. Дакле, особе на стражи по цену живота не смеју да пусте (живог) непријатеља ■

ДУГОВЕЧНА ГРОФИЦА

Чуо сам неку занимљиву причу о извесној грофици Дезмонд. Волео бих ако можеш да ми је испричаш.
МИЋА ПЕТРОВИЋ
Ратковац код Лајковца

Реч је о британској племкињи о чијој дуговечности су испредана многе легенде. Њено име је Катарина Фицџералд, грофица од Дезмонда. Можда је још боље позната по надимку Стара Грофица. О овој необичној дами писали су и енглески мислиоци и песници, између осталих Френсис Бејкон и сер Волтер Рали. Званично, умрла је у стотој години (1604), међутим, многи су тврдили да је живела бар четрдесет година више. Леди Дезмонд је, према легенди, уживала у свом чeличном здрављу. Свакога дана пешачила је десетак километара до тржнице јер јој је то причињавало велико задовољство. А тада је имала скоро сто година! Зуби су јој били здрави, па је убедила Френсиса Бејкона како су јој три пута расли! Тако је и записао. И смрт Старе Грофице обавијена је митом. Још се чувају забелешке у којима стоји да је у стотој години пала са трешње берући омиљене плодове. Други, пак, тврде да се одмарала на дрвету ораха, изгубила равнотежу и пала. Сломила је ногу, те је од последица пада оболела и нешто касније заувек склопила очи ■

Случај за господина Риплија: да ли је живела 140 година?

КАД СЕ ИЛУСТРАТОР ПРЕИГРА

У тексту „Командовао сопствену смрт”, објављеном у броју 3251, од 30. маја, на колажној илустрацији нашег драгоценог сарадника Драгана Максимовића пуком грешком нашла се и фотографија нашег, такође драгоценог, сарадника Марка Стојановића, илустратора и угледног стрип-мајстора из Лесковца. На несрећу, лик Стојановића на илустрацији нашао се управо на челу осуђених за смрт кнеза Михаила. Иначе, дотичну фотографију је наш илустратор чувао за колаж везан за текст о лику и делу Марка Краљевића, наше најзначајније епске песме.

Извињавамо се Марку Стојановићу и читаоцима ■

С ГАЛЕБОМ НА МОРЕ

У петак 20. јуна 2014. године у Модерној галерији „Ликовни сусрет” у Суботици предузеће „Пионир” организовало је изложбу поводом завршетка наградног конкурса „Галеб те води на море”, на којој су били представљени награђени радови.

Учесници конкурса имали су задатак да осмисле креативан цртеж или колаж користећи галеба с оригиналног паковања чувене Пионирове „Галеб” чоколаде.

На адресу „Пионира” стигло је више од 7.000 радова који су конкурисали за богат и јединствен наградни фонд. Осим главних награда (три поклон-ваучера за летовање по избору и пет седмодневних боравака за целу породицу у хотелу „Извор” у Аранђеловцу), учесници су могли да освоје више од 1.000 других вредних награда.

Аутори цртежа, како млађи тако и старији, унели су много осећања и оригиналности у своје радове, па је „Пионир”, у знак захвалности, решио да свим учесницима конкурса поклони једну улазницу за аква-парк у Аранђеловцу, коју могу да искористе до краја сезоне.

Изложба награђених радова отворена је до 4. јула, а за све оне који неће бити у прилици да је виде, „Пионир” ће фотографије са изложбе ставити на своју званичну Фејсбук страницу ■

ЗАБАВНИКОВЕ ЛОГИЧКЕ ЗАГОНЕТКЕ

РЕШЕЊА

1. ИВИЦА И ПЕРИЦА
Ивица потроши 420, а Перица 640 динара ■

2. УЧЕНИК
Првог дана је прочитао 83 стране ■

3. ПОДЕЛА КЛИКЕРА
Било је пет дечака и 250 кликера ■

4. АЛБУМИ СА СЛИЧИЦАМА
Нека је Арса имао укупно x сличица. Значи, $x/3 + xy/11 + 30 = x$, односно $x = 990/(22 – 3y)$. С обзиром на услове задатка, y мора да буде 4, те је Арса имао 99 сличица ■

5. БРАТ И СЕСТРА
Сестра има 750, а брат 250 динара ■

6. КАНАЛ
Један радник би урадио посао за 840 дана, онда 60 радника за један дан уради 60/840 = 1/14 посла, а за 5 дана 5/14. Остатку радника треба 15 дана. Значи, канал ће прокопати за 20 дана ■

7. ОДЛАЗАК У ИГРАОНИЦУ
Брат 960 динара, а сестра 672 ■

8. ПЕТАК
Нека је x датум првог петка (x је паран број). Следећи парни петак биће кроз две недеље, тј. $x + 14$, а датум трећег парног петка је $x + 28$. Како месец не може да има више од 31 дан, то x мора да буде 2. Према томе, 25. дан тог месеца је недеља ■

9. КОТАРИЦА С ЈАЈИМА
У котарици мора бити $60k + 2$ јаја, где је k природан број. Први, односно најмањи, који је дељив са 7 је за k = 3, односно 182, те у котарици мора да буде 182 јаја ■

10. ОТАЦ, СИН И КЋЕРКА
Син има 15 година, а кћерка пет ■

11. ЗАГОНЕТКА
У питању је број девет ■

12. ПУТНИЦИ
Раздаљина је 12 km ■

13. ПАС И ЗЕЦ
Пас треба да претрчи 120 m ■

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

79

ПОЛИТИКИН забавник / главни и одговорни уредник Зефирино Граси. - Ћир. изд. - Год. 1, бр. 1 (28. фебруар 1939)-год. 3, бр. 220 (4. април 1941);год. 14, бр. 1 (5. јануар 1952)- . - Београд : Политика Магазини, 1939-1941;1952- (Београд : Политика АД). - 30 cm

Недељно
ISSN 0032-339X = Политикин забавник
(Ћирилично изд.)
COBISS.SR-ID 16193794

РЕШЕЊА

ЛОГОГРИФНИ РЕБУС
Оскоруша (оскар, Ума) ■

УКРШТЕНЕ РЕЧИ
Осмелити се, РАИ, Стивен Спилберг, Арнолд, смарагд, мех, АИБ, Об, лоа, Илеш, јасно, Тина Тарнер, ИЦ, Манда, а, салама, Гот, е, процват ■

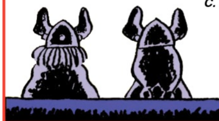
УКРШТЕНИЦА ЗА СТРПЉИВЕ
Мексиканац, уво, сараге, жанр, басен, а, фазе, ТНТ, Соса, Рац, скрпити, ик, Алберто Моравија, Лео Мартин, ланар, Астана, Сибила, а, моа, инат, обичај, ат, станарка, ера, носница, усна, тн ■

ПОМИЦАЉКА
Орхидеја, јоргован ■

СКРИВЕНА УКРШТЕНИЦА

В	А	Ј	А	Р	К	А
А	Л	А	Р	С	Е	Н
Л	А	Н	А	У	Л	О
Н	Л	У	Н	Г	И	Л
С	К	А	К	А	Т	И
К	А	Р	А	К	А	С

С. Б.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину ● ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину ● ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК **БРОЈ 3256**

YU ISSN 0032-339X
Први број „Политикиног Забавника" изашао је 28. фебруара 1939. године

Издаје и штампа ПОЛИТИКА АД
Цетињска 1, 11001 Београд

За издавача
Зефирино Граси
Генерални директор

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Заменик главног и одговорног уредника
Петар Милатовић

Графички уредник Горан Војиновић

Редакција Слободанка Делибашић, Невена Мрђеновић, Мирјана Огњановић, Јова Радовановић, Весна Ракић, Весна Софреновић

Техничка редакција Бранислав Вукомановић, Зорица Милошевић, Јелена Попадић

Секретаријат Нина Раденковић

Редакција

Цетињска 1/II
11001 Београд

Секретаријат 330-1452; 330-1456
Техничка редакција 330-1454
Претплата 330-1638; 330-1640; 330-1633
Огласни сектор 330-1186; 330-1426
Телефакс 011/337-3319

Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
1 месец (4 броја) 430,00 дин.
3 месеца (12 бројева) 1.300,00 дин.
6 месеци (26 бројева) 2.810,00 дин.
12 месеци (52 броја) 5.620,00 дин.
Текући рачун код Комерцијалне банке АД Београд: 205-16454-02
Претплату слати уз обавезну назнаку:
ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Полугодишња/возом: 109 EUR или противвредност осталих валута. *Полугодишња/авионом*: I група – Европа: 120 EUR. II група – Азија – Африка: 126 EUR. III група – Америка – Аустралија: 132 EUR или противвредност осталих валута.

ДЕВИЗНЕ УПЛАТЕ У EUR
(или противвредност осталих валута)
за иностранство вршити преко:

I CORRESPONDENT BANK
SWIFT- BIC: DEUTDEFF
Name: DEUTSCHE BANK AG
City, Country: FRANKFURT AM MAIN GERMANY

II BENEFICIARY'S BANK
SWIFT- BIC: KOBBRSBG
Name: KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
Street: SVETOG SAVE 14
City, Country: BEOGRAD REPUBLIC OF SERBIA

III BENEFICIARY
IBAN/ Account Number:
RS35205007010034051636
Name: POLITIKA AD - ZA NOVINSKO-IZDAVAČKU I GRAFIČKU DELATNOST
Street: CETINJSKA 1
City, Country: 11000 BEOGRAD REPUBLIC OF SERBIA

Код уплате обавезно навести:
Претплата на лист Забавник
Копију уплате и адресу послати на:
ПОЛИТИКА АД, Претплата, Цетињска 1, Београд Србија, на имејл: pretplata@politika-ad.com или на факс ++ 381 11 3373-260, ++ 381 11 3373-1853.
Интернет адреса: www.politikin-zabavnik.rs
Е. пошта: politikin.zabavnik@politika-ad.com

DOSTUPNO U DIGITALNOM FORMATU www.novinarnica.net

НАСЛОВНА СТРАНА
Џереми Гедес

О ПОБЕДИ И ПОБЕДНИЦИМА

ПОБЕДНИЦИ РАНО ЛЕЖУ И ДОБРО СПАВАЈУ.

Иво Андрић
наш писац и дипломата
(1892–1975)

ПОБЕДНИКУ СЕ НЕ СУДИ.

Катарина Велика
руска царица
(1729–1796)

ПОБЕДА ПРИПАДА НАЈУПОРНИЈЕМ.

Наполеон Бонапарта
француски војсковођа и цар
(1769–1821)

БУДУ ЛИ ПОШТОВАЛИ ХРАМОВЕ И БОГОВЕ ПОБЕЂЕНИХ, ПОБЕДНИЦИ ЋЕ БИТИ СПАСЕНИ.

Есхил
антички драмски писац
(525–456. г. п. н. е)

НИШТА НИЈЕ ГЛУПЉЕ НЕГО ПОБЕДИТИ.

Виктор Иго
француски писац
(1802–1885)

ОНАЈ КО ЈЕ РЕШИО ДА ПОБЕДИ ИЛИ УМРЕ, РЕТКО ЈЕ ПОБЕЂЕН.

Пјер Корнеј
француски писац
(1606–1684)

МНОГЕ ТРИЈУМФАЛНЕ КАПИЈЕ НАРОД ЈЕ КАСНИЈЕ НОСИО КАО ЈАРАМ.

Станислав Јежи Лец
пољски песник и мислилац
(1909–1966)

НЕМА ПОБЕДЕ ЗА МРТВОГ ЧОВЕКА.

Еурипид
антички драмски писац
(485–406. г. п. н. е)

КО БОЉЕ ПОЗНАЈЕ УКУС ПОРАЗА ОД ПОБЕДНИКА?

Бранко Миљковић
наш песник
(1934–1961)

КАД СЕ НЕКА ПОБЕДА ПОДРОБНО ОПИШЕ, ПРЕСТАЈЕ ДА СЕ РАЗЛИКУЈЕ ОД ПОРАЗА.

Жан-Пол Сартр
француски филозоф и писац
(1905–1980)

ЗА ПОЧЕТАК ЈЕ ДОВОЉНО БИТИ ПОБЕДНИК. ОСТАЛО ДОЛАЗИ С ГОДИНАМА.

Александар Баљак
наш афористичар
(1954)

ИМА ПОБЕДА КОЈЕ СУ СРАМОТНЕ.

Јозеф Чапек
чешки сликар и писац
(1887–1945)

У РАТУ, МА КОЈА СТРАНА СЕБЕ СМАТРАЛА ПОБЕДНИКОМ, ПОБЕДНИКА НЕМА, СВИ СУ ГУБИТНИЦИ.

Невил Чемберлен
британски политичар
(1869–1940)

ШАКА ПОБЕДЕ ПОБРКАЋЕ ПЕСКОВИТИ ЦРТЕЖ ИСТИНЕ.

Милорад Панић-Суреп
наш песник
(1912–1968)

У друштву са „Забавником" и на екскурзији у Паралији у Грчкој. Велики поздрав од **ЈЕЛЕНЕ** и **ДАМЈАНА**

Драги „Забавниче",
Шаљем ти слику једног дивног дечка и његових другара са Сри Ланке
Велики поздрав,
ЈЕЛЕНА ДРАГАШ

Драги „Забавниче",
Шаљемо ти слике из Беча, где смо 12 и 13. априла трчали следеће трке:
МАТИЈА, 4,2 км (11 година),
ИВАН, 2 км (7 година),
СТЕВАН, полумаратон (39 година),
АНИНА, трчала за децом :)].
Мислили смо на вас :) !!
Унапред хвала!
Велики поздрав од тркача:
МАТИЈЕ и ИВАНА

Ни на наступе не идемо без „Забавника"...
Поздрав од акустичног дуета **„ЛАЗАМЕР"** :)
Штраусов парк, Беч

Велики поздрав из срца Азије од домаћина **ИГОРА**, који је са мном на фотографији и коме сам обећала један примерак „Забавника", и од гошће **МАЈЕ**! Провели смо неколико чудесних дана у градовима Узбекистана, који су били значајне тачке чувеног Пута свиле. Ова фотографија је настала у Самарканду.
Још један поздрав из Сомбора!
Маја

„Забавник" је са **ЈУСТИНОМ** и **АНГЕЛИНОМ ВИДОСАВЉЕВИЋ** из Власотинца уживао у пустоловини на вулкану Теиде (3717 m), на Канарским острвима (Тенерифе)

Поштована редакцијо,
Велики поздрав из „Мерцедесовог" музеја у Штутгарту (Немачка).
МИЛАН КОМАДИНА

Ове године уживала сам на тиркизним таласима плаже у Сиднеју, Аустралија, а за разоноду „Забавник" увек носим са собом!!!!
Велики поздрав шаљу Вам **МИРОСЛАВА**, **ДРАГАНА** и **МИРОСЛАВ ЈАРАМАЗ**

БИЛО КУДА, СА ЗАБАВНИКОМ СВУДА!

Невероватна је привржeност наших читалаца свом листу. За ову рубрику дневно нам стиже на десетине прилога и немогуће их је све одједном објавити, али ће сви, засигурно, бити објављени. Само стрпљења и „Забавник" под мишку. Привржeност је двосмерна улица ■

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

